

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

Ruski eksperiment

Vsaka nevarnost — je dejal veliki Gladstone — neha biti nevarnost, če jo prav spoznamo. Dokler eni ljudje kakšno idejo, sistem ali politični in družabni ustroj povzdigujejo do nebes, dočim drugi na njem ne vidijo prav ničesar dobrega, temveč ga imajo za sam izrodek pekla, se nam predstavlja ta ideja v mističnem sijaju, ki ima bajno privlačno silo in predstavlja v resnici nevarno neznanko v mirnem razvoju človeštva. Šele ko se taka revolucionarna misel sama izrazi, tako da stroj pokaže ne samo, česa je zmožen, ampak tudi svoje notranje napake in hibe, tako da ga je mogoče spoznavati in presojati stvarno-kritično, stopa iz demonske teme v svetlo luč dneva in se pokaže v vseh svojih vrlih in slabostih kot minljiva zamisel mogočnega, a vedno v neprekoračljive meje vključenega človeškega razuma. Narodi in države ter državniki, ki so bili sposobni, da take motnje, izbruhe in pokrete motrijo z zadostno treznostjo, so vse take pojave preboleli brez večje škode za celoto, ki je poverjena njihovim voščili roki. Najlažje pa so prestale in premagale vse politične in socialne obrate in pretrese demokracije, ki so se iz njih nautile, kaj je dobro in z njim skupnost koristno oplojile, dočim so to, kar je slabo in manj vredno, znale iz narodnega telesa izločiti. Najslabši primer za to je gotovo Anglija, ki se je znala okoristiti tudi z najradikalnejšimi smermi in težnjami v svojem političnem in socialnem življenju, ne da bi država pretrpela revolucijo, ki bi porušila dobro tradicijo.

Isto velja za komunizem. Ta utopični nauk, ki je že tako star kakor človeštvo, dasi ima danes sredi krize vseh duhovnih vrednot in moralnih pojmov velekapitalističnega stoletja posebno grozno obliko najskrajnejše skrajnosti, je bil in je še nevaren povsod tam, kjer si o njem še niso ustvarili pravilne podobe, ki odgovarja njegovemu dejanskemu bistvu in bitju in njegovemu delu, kakor v resnici je in se v njegovih rezultatih dejansko kaže. Zato moramo biti hvaležni vsakomur, kdor nam njegovo resnično podobo brez pretiravanja ne v pozitivno, ne v negativno stran, odkriva z objektivnostjo pravičnega in kolikor mogoče nepristranskega opazovalca, ki ne prezre ničesar vrednega, ima pa obenem ostro oko za vse to, kar je nemogoče, škodljivo in samo ruši. Danes je taka stvarna sodbna seveda olajšana po tem, da ima komunistični eksperiment v sovjetski Rusiji za seboj dvajset let izkušnje, ko se je že popolnoma izkazalo, koliko je ta sistem ustvaril pozitivnega, koliko in kaj pa je prišlo med one zablode človeške zgodovine, ki so po sili vse mogočne narave, zdravega moralnega čuta človeštva in zakonov duhovnega napredka neizogibno prej ali slej namenjene razpadu in končnemu propadu. In še veliko lažje je pravična ocena, ker so tudi mnogi bivši pristaši in simpatizerji komunizma danes že jasno uvideli, koliko stvari se v njem ni izkazalo trajne ali sploh nobene vrednosti in kako zelo je ta sistem razočaral nade, ki so bile postavljene vanj, zlasti kar se tiče največjega daru, ki ga je Bog podaril človeškemu rodu, to je svobode, brez katerega ni nobenega napredka, ampak le zastoj in končna smrt vsake kulture, vsake države in vsakemu urejenemu, človeka vrednemu družabnemu sožitju.

Med nami se je resno potrudil za objektivno sliko komunizma takó kot miselnega sistema kakor kot dejanske uresničene oblike državnega življenja, znani publicist in pisatelj Franc Erjavc, ki si je po pravici pridobil ugledno ime zlasti s svojo knjigo o »Slovenskih« (1923), ki je nastala v času neke splošne depresije, ko so nekateri bili res prepričani, da je slovenstvu usojeno utopiti se v nekem jugoslovenstvu in je vtila v nas ob sliki našega narodnega duha in talenta ter kulturnih možnosti bodrega poguma in upopolnega gledanja v bodočnost naše kulturne biti v jugoslovanski državi. Sedaj pa je izšla iz njegovih rok tehtna knjiga »O komunizmu in komunistični Rusiji«, ki je izpolnila v tem oziru občno vrzel na našem knjižnem trgu.

Erjavčev »Komunizem« pomeni važno dejanje v kulturnem življenju našega naroda, ker bo veliko doprinesel k politični ter socialni izobrazbi in orientaciji našega ljudstva pa vseh, ki se prizadevajo za njegovo krčansko in narodno omiko. Po izčrpnih in zelo jasno pisanih izjavah pisatelja, ki se je potrudil za čim večjo objektivnost in jo je tudi dosegel, pravilna sodbna o komunističnem družabnem redu in njegovih duhovnih podlagah ne bo težka. Uvod je kratka zgodovina glavnih socialnih pokretov človeške zgodovine in ima posebno vrednost tudi zaradi tega, ker nam slika razvoj komunistične miselnosti med Jugoslavi. Glavni del knjige pa je zelo točna analiza ruskega komunizma na več kot 500 straneh. Ob sliki socialnih razmer pod carskim absolutizmom nam postajajo jasni vzroki boljševiške revolucije, obenem pa ob pisateljevih obrazložitvah skrajnih učinkov ter strahovite reakcije na nezmožne socialne razmere »Svete Rusije« ni mogoče potlačiti sodb, da bi se bila Rusija socialno dvignila na dostojno stopnjo edino le po demokraciji, ki bi bila brez dvoma sledila zmagi ruskega orožja v svetovni vojni. Tako pa je zmagala skrajnost komunizma, ki je zdrava načela družabnega sožitja pretirala v ekstrem, pod katerim je socializem postal bolj negativna nego pozitivno ustvarjajoča sila. Pravilno povdarja pisatelj, da je ruski komunizem in njegova stranka bolj slična kakemu »strogemu verskemu redu brez vere«, ki po svojem fanatizmu sam onemogoča in mori zdrave klise trajnega novega socialnega reda. O njegovem gospodarstvu veljajo neovržne besede, ki jih pisatelj z vsa markantnostjo pove na strani 364, da »gospodarstvo sužnjem ne more tekmovali z gospodarstvom svobodnih ljudi«, je pa ta sodbna v Erjavčevem delu potrjena po dejstvih in statistiki ter drugih ugotovitvah, ki imajo objektivno veljavo. Zlasti učinkovito je poglavje, ki nam kaže, kako je kolektivistično gospodarstvo poljedelsko pro-

* Komunizem in komunistična Rusija. Napisal Fran Erjavc. 536 strani. Ljubljana 1937 (Jugoslovanska knjigarna).

Nenapadalni pakt Dunaj — Praga — Pešta

V Londonu napovedujejo nemško ofenzivo proti Austriji

London, 21. maja. TG. Tukajšnje zunanje ministrstvo je dobilo obvestila tako neposredno iz ust avstrijskega zunanjega ministra dr. Schmidta, kakor po svojih zastopnikih na Dunaju, da prevladuje v avstrijskih političnih krogih, kakor tudi na Češkoslovaškem mnenje, da bosta Nemčija in Italija z novo silo nadaljevali svojo ofenzivo v srednji Evropi, kakor hitro bodo končane kronanje slovesnosti v Angliji. To pa v primeru, ako Anglija in Francija ne bosta jasno izpovedali, da ne želita nobenih sprememb v srednji Evropi in da sta pripravljene, da Avstrijo branita. Na Dunaju da niso povsem zadovoljni z uspehi, ki jih je v tem oziru v Londonu in v Parizu dosegel državni tajnik Schmidt. Angleška in francoska zagotovila da so preveč vodena in nejasna in se je avstrijske javnosti zaradi tega polastila črnogledost.

Angleško zunanje ministrstvo za enkrat ne ve, v kakšni obliki se bo pojavila zopetna italijansko-nemška ofenziva. Verjetno pa je, da bosta Italija in Nemčija poskušali pritisniti na Avstrijo, naj na vsak način omogoči avstrijskim hitlerjevcem, da bodo v vladi zastopani. Avstrijska vojska bo dobila tudi nekaj novih letalskih polkov in jo bodo prisilili, da jih bo oborožila izključno z nemškimi letali tipa »Junkers« in »Heinkels«.

Verjetno je tudi, da bo Nemčija poskušala s pomočjo narodnih socialistov nemške Henleinove skupine povzročiti kakšne notranjopolitične neredne na Češkoslovaškem, kar bi ji potem nudilo možnost, da zadevo napihne in grozi s posredovanjem.

Pri londonskih razgovorih med Edenom, dr. Hodžo, dr. Schmidtom in de Kanyo je baje bila proučevana tudi možnost, da sklenejo Avstrija, Madžarska in Češkoslovaška nenapadalni pakt in so isto misel proučevali tudi v Parizu. Anglija in Francija da sta takšno rešitev obstoječih težav in takšen način samoobranbe proti italijansko-nemškimi ofenzivnim naertom odobrili in sta dejali, da ga bosta podprli s kakšno izjavo, ki bo nedvoumna. Nenapadalni pakt med tremi podonavskimi državami nameravajo podpisati že prihodnje jeseni.

Na drugi strani pa se Avstrija baje pripravlja, da se notranjopolitično okrepi predvsem na ta način, da napravi mir z delavstvom. Govorijo celo o možnosti, da dobi Dunaj socialističnega podžupana.

Dunajsko vladno glasilo se zavzema za sporazum Avstrije s sosedi

Dunaj, 21. maja. TG. V zvezi z londonskimi in pariškimi posvetovanji o srednji Evropi je v tukajšnji vladni »Reichspost« izšlo poluradno poročilo naslednje vsebine:

»Na obzorju avstrijske zunanje politike se je pokazalo tretje načelo (poleg zvezne pogodbe z Italijo v rimskih protokolih in pravne pogodbe z Nemčijo), namreč možnost sporazuma med podonavskimi državami samimi. Sporazum bo najprej gospodarski in se bo kaj lahko razvil v kulturnega, ki bo obsegal širokopotezno manjšinsko zaščito. Mednarodni položaj je prisilil male podonavske države do tega, da druga drugo iščejo, ker so navzlic raznim raznolikostim med seboj povezane v dveh velikih, vsem skupnih nalogah, namreč 1. da se nikakor ne mešajo v spore med velesilami in se ne udeležujejo njihovih blokov ter 2. da branijo svojo politično, gospodarsko in vojaško neodvisnost.«

Italijanski kralj pri Madjarih

Budimpešta, 21. maja. b. Današnji dan je italijanski kraljevski par v Budimpešti posevil raznim obiskom. Med drugim je obiskal tudi madžarski nacionalni muzej. Kralj in admiral Horty sta odšla ob 10.30 z avtomobilom v muzej, kjer ju je pričakoval prosvetni minister, ki je italijanskemu kralju tolmačil in razlagal razne znamenitosti. — Italijanski kralj se je kot strasten zbiralec etarega denarja najbolj zanimal za stare denarne zbirke jih pregledoval in ocenjeval. Prosvetni minister mu je daroval tri zlate kovance iz Solina in tri zlate kovance iz dobe rimske oblasti nad Panonijo. Nocoj ob 9 je bila v budimpeštanski operi gala predstava.

Obisk italijanskega kralja v Budimpešti smatrajo italijanski listi kot dokaz, da je italijansko-madžarsko prijateljstvo neomajno.

dukcijo in socialni položaj kmeta potisnilo na nivo, ki je brez primere nižje od nivoja, na katerem stoji kmet (pa tudi delavec) v še tako nazadnjaški državi evropskega zapada ali Amerike. Največje vrednosti pa je povdarek, ki ga pisatelj povsod polaga pri presoji komunističnega državnega ustroja na pomanjkanje in načelno zatiranje vsake svobode, najsi bo na političnem polju ali pa v duhovnem življenju. Kar namreč boljševizem predvsem označuje in onemogoča, da bi bil, ali sploh kdaj postal »odrešenje človeštva«, je njegovo tajenje vsake vere in brezpogojno veljavne morale na nematerialističnih temeljih, kar vede do tega, da je proletarska diktatura, kakor je dejal Ljening sam, »neomejena, nad vsako postavijo stojišča, v pravem pomenu besede edinole na nasilju sloneča moč«. Tako se je socializem izrodil v najkru-tejšo samovlado strankarske birokracije, ki vsako opozicijo načeloma zatira in onemogoča vsak razvoj k resničnejšemu in boljsemu, radi

Austrija in Švica složno roko v roki

Bern, 21. maja. c. Avstrijski zunanji minister dr. Schmidt je danes prišel v Bern, kjer se je ves dan posvetoval s švicarskimi državniki, posebno pa z Motto. Uradno poročilo po sestankih pravi, da sta govorila o vseh vprašanjih, ki se ne nanašajo samo na Švico in Avstrijo, ampak na vse probleme, ki zanimajo srednjo Evropo. Ta obisk je važen zaradi tega, ker se je prvič po svetovni vojni doseglo, da se je tudi Švica spustila v diplomatsko borbo v Evropi. Švica se je odločila za skupno pot z Avstrijo, kar se tudi pravi, da si hoče Avstrija priboriti sličen položaj v Evropi, kakor ga je toliko stoletij zavzela večno nevtralna Švica.

Dr. Krofta:

„Res je da pripravljamo trikot Dunaj — Praga — Pešta

Praga, 21. maja. c. Češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta je danes govoril pred obema odboroma za zunanjo politiko. V svojem govoru je razložil sledeče misli:

»Ni verjetno, da bi se okoli osi Rim-Berlin organiziral kak blok držav. V mednarodni politiki mora zmagati načelo, da naj države sodelujejo med seboj brez ozira na režim, ki vlada v tistih državah.

Belgijsko stališče o nevtralnosti je pospešilo pogajanja za novi zapadni mirovni pakt, vendar pa mora ta upoštevati tudi potrebe Srednje Evrope in Poljske. Nov Lokarno mora računati tudi s sovjetsko Rusijo, ker Rusija ne sme biti izločena iz evropske politike. Toda češkoslovaška vlada ostro loči med rusko državo in režimom stranke, ki sedaj vlada v Rusiji. S tem režimom nima CSR ničesar skupnega.

Važno je eodobno gibanje, ki hoče srednje in male države izločiti iz bodočih sporov med velesilami. Vendar Krofta odklanja vse alarmantne vesti, ki se širijo o kakih težavah med državami Male zveze. Posebno so vse vesti brez podlage, ki se nanašajo na ozadje pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. Mala zveza je bila o tej pogodbi pravilno in pravočasno obveščena in vsi prijatelji resničnega miru morajo to pogodbo samo pozdraviti. Pozdraviti moramo tudi, da se Italija gospodarsko uveljavlja na Balkanu. Poleg vsega tega pa ostane Mala zveza trdno zveza načelom pogodbe iz leta 1923. Danes je Mala zveza še bolj trdna kot kdaj poprej in vse tri države tega bloka so prepričane o resničnih koristih te skupine držav.

Z Avstrijo so naši odnosi posebno prišrni in prijateljstvo je popolno. Med obema vladama vlada popolno razumevanje za vse zadeve. Govori se o trikotu Dunaj-Budimpešta-Praga. Resnično se dela v tej smeri, da se poglobi gospodarsko sodelovanje med temi tremi državami, posebno pa sodelovanje med državami

Madjari so oboroženi

Budimpešta, 21. maja. »United Press«. Obisk italijanske kraljevske dvojice v Budimpešti ni samo simbol italijansko-madžarskega prijateljstva, ki obhaja že svojo 10-letnico, ampak ima tudi političen pomen. V madžarskih diplomatskih in političnih krogih pričakujejo, da bo takoj po obisku italijanske kraljevske dvojice Madžarska proglasila vojaško enakopravnost z drugimi državami. Priprave za ta korak je napravil že pretekli mesec madžarski vojni minister Röder na obisku v Berlinu in Rimu. Zunanji minister Kanya pa je imel nalogo, da ob priliki svečanosti v Londonu angleško vlado informira o nameravanem koraku.

rimskega protokola in državami Male zveze. Toda to sodelovanje za boljšo usodo vse Srednje Evrope naj se izvede ob popolnem upoštevanju interesov Italije in Nemčije.

Pogoj so tudi dobri za sodelovanje med Nemčijo in CSR. Ni mogoče dokazati, da zastopajo nemški krogi protičeškoslovaško stališče in tudi CSR ni mogoče dokazati, da zastopa protinemško stališče.

Ce govorimo o odnošajih med Italijo in CSR moramo in moremo reči, da se še spominjamo odelovanja med obema narodoma v svetovni vojni. Proti Italiji nismo nikdar bili in smo želeli stalno njeno navzočnost v srednjeevropski politiki.

Krofta obžaluje, da se odnošaji s Poljsko niso premaknili z mrtve točke. Vsa sporna vprašanja med obema vladama niso takega značaja, da se ne bi mogla razrešiti.

Odnosaji med CSR in Francijo so odlični. Posebno smo veseli tega, da zanimanje za CSR v Angliji zelo raste. Ta vtis je odnesel iz Londona naš predsednik vlade dr. Hodža.

Temna ozadja upora v Albaniji

Tirana, 21. maja. b. Doslej Etema Toto še niso ušli, čeprav so orožniške in vojaške patrulje zalele vsoto posadko, za katero se je mislilo, da jo vodi glavni upornik Toto. O vzrokih upora se širijo razne domneve. Uradno pa trdijo, da je Toto dvignil vstajo po navodilih Kominterne, namen te vstaje pa naj bi bil čim bolj zmanjšati ugled Italije na Balkanu in oslabil njen položaj na Jadranskem morju. Preiskava se nadaljuje in v uradnih krogih so vedno bolj prepričani, da je Toto zares delal po navodilih Kominterne in po njenem povelju.

Premirje v Španiji? Prizadevanja Francije in Anglije

London, 21. maja. b. Med Veliko Britanijo in Francijo z ene in Nemčijo ter Italijo z druge strani se vodijo pogajanja o drugem posredovanju v španski meščanski vojni po uvedbi kontrole nad Španijo. Sedaj je na vrsti vprašanje odpočitka prostovoljcev, ki se borijo na obeh straneh. Uvideli so namreč, da teh prostovoljcev ne bo mogoče odpočitati iz Španije tako dolgo, dokler bodo trajale vojne operacije. Zato gre ves trud Velike Britanije in Francije v tej smeri, da se doseže premirje, v katerem razdobju naj bi se umaknili vsi tuji v Španiji, ki sodelujejo v borbah na republikanski in nacionalistični strani. Vlada prepričanje, da tudi Nemčija in Italija ne bosta delali posebnih težav za uspešno izvedbo tega predloga.

Glavni nevtralni odbor v Londonu proučuje sedaj možnost odpočitka inozemskih prostovoljcev iz Španije. Zaradi tega je angleška vlada pred-

lagala vsem v Španiji interesiranim državam, da predlagajo premirje, dokler ne bodo odšli prostovoljci. Francija je predlog že sprejela, ni pa še prišel odgovor iz drugih držav. Če bo ta odgovor ugoden, potem bo angleški predlog dostavljen obema vojskujočima se strankama v Španiji.

Pariz, 21. maja. b. V tukajšnjih diplomatskih krogih se mnogo govori o britanskih in francoskih naporih za premirje v Španiji. Pred odhodom v Bruselj je minister za zunanje zadeve g. Delbos ponovno govoril s španskim poslanikom v Parizu Carlosom Escu, nakar ga je sprejel še Blum. Po poročilih Havasa je Delbos pri odhodu v Bruselj obvestil angleško vlado o stališču nove vlade v Valenciji. Na podlagi razgovorov Delbosa je francoska vlada skupaj s predstavniki Anglije in Belgije pripravljena proučiti možnost pogajanj za premirje v Španiji. Za časa tega premirja bi se morali umakniti iz Španije vsi prostovoljci, tako da bi ostali v Španiji le še španski državljani. Rešiti pa se mora medtem tudi vprašanje, če se maroški oddelki, ki jih uporabljajo nacionalisti za najnevarnejše podvige, smatrajo kot prostovoljci ali kot redna vojska.

Po poročilih agencije Havas gre za francosko pobudo, ki jo je Anglija takoj sprejela in izjavila, da je pripravljena, da za primer premirja zainteresira tudi Italijo in Nemčijo. V razgovoru s predstavniki belgijske vlade je Delbos izjavil, da izgleda za premirje ne presoja preveč ugodno, čeprav je to vprašanje sprožila Negrinova vlada. Po poročilih »Echo de Paris« namerava tudi Vatikan podpreti umak prostovoljcev iz Španije. Če bo dosežen v tej zadevi sporazum, se bodo v Španijo poslale posebne delegacije, ki bodo imele nalogo, da razorožijo in spravijo inozemce iz Španije.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Valencija, 21. maja. b. Bivši minister za zunanje zadeve Del Vajo je odpotoval s letalom iz Španije v Pariz, od kjer bo odšel v Ženevo na zasedanje Sveta Zveze narodov kot delegat španske republiške vlade. Gospod Del Vajo nosi s seboj bele knjige svoje vlade o položaju v Španiji, ki poudarja, da je potrebno, da Zveza narodov čim prej posreduje.

Mussolini odpokliče prostovoljce?

London, 21. maja. c. Reuter objavlja danes senzacionalno vest, da je Mussolini sklenil odpoklicati italijanske prostovoljce iz Španije. Mussolini je sklenil to zaradi tega, ker se je po desetih mesecih državljanske vojne pokazalo, da nobena stranka ni zmožna dokazati, da je zmožna zmagati. Mussolini je to odločitev sporočil že tudi generalu Francu.

V Londonu so sprejeli to vest z velikim olajšanjem, ker so že odločili, da bodo sedaj na nek način izsilili premirje v Španiji med obema sprtnima strankama. Angleška vlada misli zahtevati v Valenciji in Burgosu, da naj se najprej sklene premirje za ves čas, dokler se vsi prostovoljci ne vrnejo iz Španije domov. Sicer se ni upravičen optimizem, vendar pa je taktika zelo dobra, ker je skoraj gotovo, da bodo v primeru, če se sklene premirje, zbežali Španci še prej na svoje domove kot pa tujci, ki se bore za »višje« ideale v Španiji.

Po bojiščih

Bayonne, 21. maja. b. Po vestih iz Bilbae so pričeli tam zbirati novo mednarodno brigado, ki se bo sestavila za obrambo mesta in okolice, kajti baskovska vlada nima dovolj lastnih čet, da bi zasedle uspešno utrjeni pas okrog mesta. Baskovska vlada je nujno prosila vlado v Valenciji za pomoč z letali, da bo lahko odbila vsakodnevne letalske napade nacionalistov. Valencija je sporočila, da zaenkrat ne more poslati nobene pomoči, zaradi česar bo baskovska vlada nabavila potrebno število letal iz inozemstva. Po zanesljivih vestih je baskovska vlada dobila od Velike Britanije kredit 15 milijonov funtov v zamenjavo za rudniške dajatve v baskovski pokrajini.

Salamanca, 21. maja. b. Nacionalistični štab poroča, da se ofenziva na baskovskem bojišču ne preneha nadaljevati in da do sedaj niti trenutno ni prišlo do zastoja. Glavni napadi so sedaj osredotočeni na gorovje Soluba in Jata, kjer so na nekaterih krajih ostali še vladni bataljoni. Obe gorski skupini sta v glavnem že v nacionalističnih rokah in ko bodo popolnoma premagane naravne ovire, bodo nacionalisti lahko z vso silo napredovali proti samemu Bilbaeu.

Včeraj so poskušali rdeči piloti napasti Saragozo, bili pa so tako odločno odbiti, da se niso več vrnili.

Ameriški kardinal o kulturnem boju v Nemčiji

„Zlobna propaganda proti Cerkvi, ki kliče po protiudarcu“

Čikaški nadškof kardinal Mundelein je imel pred večjim občinstvom govor, v katerem je napadel nemški hitlerizem. Poročevalne agencije so ta govor mimogrede omenile. »Slovenec« je raje nekaj dni počakal, dokler da ni prišlo izvirno besedilo tega govora v javnost. Danes ga objavljamo po posnetku pariške »La Croix«:

Na četrtletnem zborovanju duhovnikov čikaške nadškofije, ki ji je prisostvovalo 500 duhovnikov, je imel kardinal Mundelein, ki je, kot je znano, nemškega pokolenja, velik govor, v katerem je obsodil gonjo narodnosocialistične Nemčije proti katoliški Cerkvi.

»Gonjo proti katoliški Cerkvi je zlonamerno organiziral nepošten propagandni minister Gühbels na način, ki spominja na javno goljufijo. Sveje dni se je nemška vlada bridko pritoževala nad propagando, ki je Nemčijo med svetovno vojno črnila po širnem svetu in je nemškemu narodu očitala najbolj surova grozodejstva. Nemška vlada uporablja sedaj iste metode proti katoliški Cerkvi — po navodilih svojega propagandnega ministra, ki je sam katolik — in objavlja poročila o nemoralnih grozotah, ki da so se dogajali po katoliških redovniških ustanovah, v primeru s katerimi je bila medvojna propaganda proti Nemčiji podobna le pravljicam za male otroke.«

»Vi se sprašujete, kako je vendar mogoče, da se narod s 60 milijoni pametnih ljudi s takšno lahkoto podvrže

tudi njegovim zavezniškim Gühbelsu in Göringu, ki danes narekuje vsak gib nemškega narodnega življenja. Nikdar poprej Cerkve v Nemčiji še ni bila tako brez vsake moči, kot je danes. Danes Cerkve nima nobene besede. Kadar škojfe govorijo, njihov glas takoj utone v še močnejšem šundru nemške propagande. Prišel je čas, ko bo treba v obrambo katoliške Cerkve v Nemčiji seči po protiukrepih. Vsa katoliška Cerkve se mora dvigniti k protiudarcu proti takšni zahrbiti in zlohotni propagandi.«

Nemec se čudi ... zakaj v Ameriki sovražijo Nemce

Berlin, 21. maja. AA. Havas: Profesor Schönemann se je vrnil iz Amerike in na politični visoki šoli predaval o svojih vtisih. Med drugim je rekel tudi tole:

Zemunska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme po vsej kraljevini. Ponekod, zlasti v zapadnih krajih bo deževalo. Nevihite niso to izključene. Toplota bo v zapadnih krajih padla, v ostalih predelih bo ostala v glavnem neizpremenjena.

Zagrebska vremenska napoved. Pričakovati je poslabšanje vremena s splošnim naraščanjem oblačnosti.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivo, nagnjeno k dežju, hladneje, kmalu zopet lepše in topleje.

Ministrski odposlanci pri zrelostnih izpiti

Belgrad, 21. maja. AA. Prosvetni minister je določil za svoje odposlance pri višjem in nižjem tečajnem izpitu na gimnazijah sledeče gospode: v Bijeljini: univ. prof. dr. Nikola Radović; v Ljubljani: v Kranju: dr. Lovro Sušnik, načelnik prosvetnega oddelka na banski upravi v Ljubljani; v Murski Soboti: dr. Konstantin Draganič, gimnazijski ravnatelj v pok. iz Zagreba; v Ptuj: prof. Janko Leskovec, iz prosvetnega ministrstva.

Na učiteljskih: v Užicah: dr. Fran Veber, univ. prof. v Ljubljani.

Na zasebnih gimnazijah: na nepopolni klasični gimnaziji dominikancev v Bolu na Braču: dr. Josip Pipenbacher, gimnazijski ravnatelj v pok.; na uršulinski gimnaziji v Ljubljani: Ivan Dolenc, inspektor prosvetnega oddelka banske uprave v Ljubljani; na škofjski klasični gimnaziji v St. Vidu: dr. Nikola Popović, prof. v Belgradu.

Na zasebnih učiteljskih: pri šolskih sestrah v Mariboru: Martin Maestnak, ravnatelj klasične gimnazije v Mariboru.

Na samoupravnih gimnazijah: na mestni ženski gimnaziji v Ljubljani: dr. Jovan Hadži, univ. prof. v Ljubljani.

Na državnih in zasebnih meščanskih šolah: v Vojnku: Rudolf Wagner, referent prosvetnega oddelka banske uprave v Ljubljani; v Celju: Melhior Rismann, upravitelj meščanske šole v Slovenski Bistrici; v Škofji Loki: Rudolf Wagner, referent prosvetnega oddelka v Ljubljani; v Kočevju: Ivan Škerl, prof. realne gimnazije v Ljubljani; v Lichtenturnovem zavodu v Ljubljani: Ivan Bračko, prof. realne gimnazije v Celju; pri uršulinkah v Ljubljani: Bogumil Bašić, prof. pridržen v prosvetno ministrstvo; v Mariboru: Dragotin Humeč, upravitelj meščanske šole v pok. iz Maribora.

Mesto, da bi si glavo posuli s pepelom ...

Belgrad, 21. maja. m. Z izletom vodstva JNS po Dalmaciji in Hercegovini se bavi tudi današnja »Samouprava« ter v svojem uvodniku med drugim pravi, da je že zdavnaj bilo za vse politične kroge jasno, da ti osamljeni gospodje ne pomenijo nič v našem javnem življenju ter zaradi tega tudi ti njihovi epirehodi ne povzročajo zanimanja. Ta gospoda, ki v času, ko je bila na oblasti, ni znala umiriti svojega obnašanja, ni pokazala dovolj takta in tega ne more storiti tudi danes. »Namesto da bi si ti ljudje posuli glavo s pepelom za svoje brezštevne grehe in se pokrili v mišje luknje pred gnevom naroda, so sedaj pričeli obiskovati vasi in mesta ter pozivati narod, da jim sledi, ker da je država v nevarnosti.« Naš narod si ne želi maščevanja, pa tudi tako lahko ne pozabi na žalost

ter s posmehom pričakuje to nepopravno »odročno«, saj je njihov izlet dobil skoraj smešen konec. Skupina politikov, v kateri sta dva bivša predsednika vlade in 10 bivših ministrov, ni mogla na črti od skoro 1000 km imeti niti enega javnega shoda. To je najboljši odgovor in pouk tem gospodom od strani samega naroda, naj pustijo delo, ki ni za nje. Istočasno pa je ta neuspeh zadnji opomin, naj opustijo klevete in izmišljotine, ker danes več ne uživajo razne fraze in podkovanja, ko pa narod vidi, kaj je vse storila sedanja vlada.

Dr. Spaho v Varšavi

Varšava, 21. maja. AA. Pat: Jugoslovanski prometni minister si je včeraj v motornem žolnu ogledal vse naprave v Gdinji in pristanišču. Ravnatelj pomorskega oddelka Modjenski je nato pridelil kosilo na čast ministru Spahi. Dr. Spaho je nato obiskal še Gdansk, zvečer ob 21 pa je odpotoval v Varšavo.

Osebnosti

Belgrad, 21. maja. m. Prestavljen je Ivan Bizjak, poverjenik finančne kontrole iz glavnega oddelka v Šibeniku in referat za finančno kontrolo pri Primorski finančni direkciji v Splitu. — Prestavljen je Franjo Suh, pomožni oficijal X. skupine sedme sekcije za vzdrževanje proge iz Novega mesta v VI. sekcijo za vzdrževanje proge v Koprnici na poročju sarajevskega železniškega ravnateljstva.

Belgrajske vesti

Belgrad, 21. maja. m. Iz Slavonskega Broda poročajo, da bo tamošnja francoska industrijska družba »Ditac« zgradila veliko tovarnico za impregniranje lesa, kjer bo zaposlila več sto delavcev. Omenjena industrijska družba bo na Savi zgradila tudi veliko svoje pristanišče ter ga zvezala s 3 kilometrsko dolgo železniško progo s Slavonskim Brodom.

Belgrad, 21. maja. m. V nedeljo bo Zaječarska gimnazija proslavila 100. letnico svojega obstoja. Na gimnaziji je študiral tudi Nikola Pašić.

Belgrad, 21. maja. m. Narodna skupščina se bo sestala po 25. maju, ter bo sprejela več zakonskih predlogov.

Romunski prestolonaslednik obišče Varšavo

Varšava, 21. maja. AA. Pat: Romunski prestolonaslednik vojvoda Mihael odide 24. maja v Varšavo, kjer bo gost predsednika republike, ki ga bo povabil najbrž v Romunijo. Naslednja dan, dne 25. maja se bo v Bjelinah udeležil velike mladinske manifestacije, ki bo prirejena njemu na čast. Zvečer se nato vrne v Bukaresto. Predsednik Mošićki bo obiskal romunskega kralja dne 7. junija.

Abesinija je stala 30 milijard Din

Rim, 21. maja. Na četrtkovni seji italijanske zbornice je finančni minister Thaon di Revel obrazložil stanje italijanskih financ na osnovi letnih zaključkov. Največje zanimanje je vzbudil obračun stroškov za abesinsko vojno. Za osvojitve Abesinije izkazuje državni proračun za leto 1934-35 975 milijonov, za leto 1936-37 11.136 milijonov, do 30. junija 1936 skupno 12.111 milijonov lir, to se pravi nekaj nad 12 milijard lir (okrog 30 milijard Din).

Novi proračun za l. 1937-38 izkazuje 20.597 milijonov dohodkov in 23.770 milijonov lir izdatkov. Je torej predvidoma za 3173 milijonov lir pasiven. Od te vsote se bo porabilo za Abesinijo 1201 milijon lir.

44 smrtnih obsodb v Sovjetiji

Moskva, 21. maja. »United Press« poroča: Kakor poročajo iz Habarovska, je najvišje vojaško sodišče obsodilo 44 obtožencev, med njimi eno žensko, zaradi spionaze in sabotaže na železnicah. Obtožnica jim je očitala, da so v službi Nemčije in Japonske. Vseh 44 je bilo obsojenih na smrt in obsojenci so bili takoj ustreljeni.

Moskovski listi pa poročajo, da imenovani niso bili obtoženi le sabotaže, ampak tudi trockizma. Podrobnosti niso navedene, pač pa listi objavljajo njihova imena.

Angleški listi v Italiji zopet dovoljeni

Rim, 21. maja. Angleški listi, ki so bili 8. maja prepovedani, so zopet dovoljeni. — Zaenkrat jih smejo dobivati naročniki. Razprodaja v trgovinah in kioskih pa je še vedno prepovedana.

Reforme v Turčiji

Ni lahka stvar spremeniti mišljenje in način življenja pri narodu, ki je cela stoletja živel na zelo nizki duhovni in socialni stopnji in ki se tmojavno upira sleherni novotarji. Le polagoma uspeva pionirjem nove Turčije, da uče narod delati, graditi in da dobiva smisel za novo državo, njene potrebe in njene naloge.

Ze reforma šolstva je zahtevala ogromne vsote denarja. Toda šele zadnje leto se je posrečilo zaključiti po celi državi mrežo ljudskega šolstva. Na mladino polaga kemalistična Turčija največjo važnost. Sedaj je v načrtu ustvariti državno mladinsko organizacijo, ki bi zajela mladino od 16. do 20. leta. Ta organizacija naj bi se imenovala Ataturkova mladina. Dosedaj je imela Turčija zelo močno razširjeno organizacijo skavtov. Toda članstvo v tej zvezi je bilo bodisi za moško, kakor za žensko mladino več ali manj prostovoljno. »Ataturkova mladina« pa naj bi postala obvezna mladinska organizacija. Njen namen je v glavnem vojaška predizobrazba mladine. Turek je bil že od nekdaj izvrsten vojak. Evropa je stoletja morala okušati vojaške vrline turškega naroda. Sedaj pa je nova Turčija na tem, da vso mladino vojaško izvežba in jo prepoji z novim nacionalnim kemalističnim duhom.

Mnogo se tudi trudijo oblasti, da izbrejijo v narodu zelo ukoreninjenega razvada. Ena takih strasti, ki razjeda turški narod, je uživanje opija in heroina. Čeprav so ta mamila strogo prepovedana, jih vedno znova uvažajo in tajno prodajajo. Po turških mestih niso redka prikazen pomilovanja vredne postave, ki se vlačijo kakor sence in ki kažejo popolno duševno in telesno propadanje. Vse to je posledica uživanja opija in heroina. Skušnjava je tem večja, ker Turčija ta mamila sama prideluje. Policija zelo strogo nastopa proti hitolapecem in jih kaznuje z najhujšimi kazni. Za-

nimivo je, da je že pred 300 leti turški sultan Murat IV. pod najstrožjimi kaznimi prepovedal uživanje opija, toda še do danes ni bilo mogoče izbiti tega ljudskega zla.

Vojaško se Turčija vedno bolj oborožuje in vedno bolj izpopolnjuje. Zaveda se, da je politično vodilna država na bližnjem vzhodu. Zato hoče ta svoj položaj še okrepiti z močno armado. V vseh vprašanjih, ki se tičejo vojaštva, je Turčija zelo stroga. Vse polno je ozemlja, ki je označeno za vojno ozemlje. Tesno za mestnimi mejami se že pričenjajo prepovedana ozemlja tako za Turke, kakor za inozemce. Letos na primer ni mogoče uporabljati prekrasnega obmorskega kopališča ob Črnem morju, kajti vose Bospor je proglašen za vojno cono. Ravno ob morskih ožinah je osredotočena vsa vojaška moč mlade Turčije, ki se zaveda, da so ji te ožine najboljše varstvo, ki pa potrebuje tudi močne obrambe.

Turčija je kulturno in politično člen, ki veže Evropo z Azijo, vzhod z zapadom. Zato je razumljivo njeno prizadevanje, da čimprej kulturno in gospodarsko dvigne deželo na višino, ki bo odgovarjala njeni pomembni zemljepisni legi.

Preosnova bolgarske vlade

Sofija, 21. maja. AA. Predsednik vlade Kiosevanov je bil danes popoldne v avdijenci pri kralju Borisu. Potem je Kiosevanov izjavil, da je kralj sprejel ostavko pravosodnega ministra Karadžozova, trgovskega ministra Veleamammina in kmetijskega ministra Vasiljeva in da je obenem podpisal odlok o imenovanju Ognanova za pravosodnega ministra, rektorja višje trgovske akademije Brovlova za trgovskega ministra in inž. Bankova, predsednika zveze kmetijskih zadrug za kmetijskega ministra.

O nepristranskem — pravnem čutu

Ne mme dan, da ne bi eden izmed glavnih slovenskih časopisov posvetil nekaj odstavkov ali celo dolge razprave umoru na Javoru. Čudno pri vsem je to, da je prav ta umor deležen toliko pozornosti in mu je prav »Jutro« prvo začelo posvečati cele strani, kar se doslej še ob nobenem umoru ni zgodilo v tako radodarni meri. Prišlo je že tako daleč, da bralci, ki ne berejo vsakega tozadnega članka, ne vedo več, kako cela stvar stoji, zlasti pa ne vedo, v kakšnem stanju je debata, ki se je ob tem razvila med »Jutrom« in »Slovincem«. Očitno je »Jutro« to polje, na katero z vso ponesrečeno zgovornostjo skuša pahiti celo zadevo, bolj vseh kot pa nepristransko, trezno sodelovanje. Ker pač želi, da bi se čimprej pozabilo, kar je z »Narodom« in mariborskim »Večernikom« vred zagrešilo.

V uvodniku z dne 19. maja smo opozorili javnost na to posebno »Jutrovo« pozornost, ki je še noben umor ni bil deležen v toliki meri. Povedali smo tudi, kaj je »Jutro« s temi dolgovznimi in površnimi razpravami hotelo doseči, kar je v vsej naši javnosti že itak znano, samo zapisano še ni bilo. In kaj je storilo »Jutro« na naše ugotovitve? V nekem včeršnjem članku »o pravnem čutu in morali« nas obtožuje, da smo skušali omalovaževati težak zločin, obenem se pa tudi opraviči (»Jutro« od našega nedeljskega članka sem čuti hudo žepo po praznem opravičevanju), zakaj se je pač tako podrobno pečalo prav s tem zločinom. Pravi, da je edini razlog v tem, ker je »ostala nenaščešana prelita kri, ker je ostala užaljena pravica, ki je po starem latinskem reku temelj kraljestva« in ker je »nerazjasnjeni zločin črn madež, ki se da opravičiti samo, ako se odkrije storilec in privede pred sodišče, da mu odmeri zasluženo kazeno. Pove tudi, zakaj toliko dosedanjih zločinov ni raziskovalo s tako goročnostjo in mu je tozadevni odgovor celo »lahke«: »ker so storilci že v rokah pravice in so nekateri že dobili zasluženo kazeno, samo Javor je zagonetka, ki se ne gane z mrtve točke, na kateri je obstala že kar od začetka«. Da se tudi pri takih dogodkih ne more otežiti svojih prenapetih političnih očal, je potrdilo v preroških besedah, da je naš »uvodnik dragocen doprinos k spoznanju one moralne miselnosti, ki nam tudi na političnem polju ne da priti do znošnih razmer.«

»Jutro« pač ne zamerimo, če naše zgodovine ne pozna, da pa svoje ne pozna ali noče poznati, to je pa slabo priporočilo. V 18 letih njegovega iznajanja je bilo žal že precejšnje število zelo težkih zločinov, ki jih vsi pomnimo in »Jutro« si upa trditi, da se je do vseh enako nepristransko obnašalo! Ali je tudi nepoznanjeni umor Serše pod Rebrjo tako nesebično raziskoval kakor sedanje »Jutro«? Tudi po onem je ostala nenaščešana kri, nikomur ni bilo mogoče odmeriti kazni, poleg tega je minulo že nekaj let, da je upanja na svetno pravico vsak dan manj, in vendar je takrat zado-stovalo nekaj stolpcev, potem pa se je »Jutrova« vrnema za »pravni čut in moralo« hitro polegla, tu pa, ko je šele nekaj tednov od dogodkov, pa stran za stranjo, na vseh pa ena ost, ki ostro meri v župnišče. Tudi po umoru Perica v Trnovem je ostala samo užaljena pravica in vendar »Jutro« ni išče zločinca, čeprav bi mu zato najbrže bilo treba hoditi daleč ven na deželo. Letos miniva trinajst let od nesrečnih žrtve v Trbovljah, za njimi ni ostalo drugega kot nenaščešana prelita kri, užaljena pravica in vendar »Jutro« ni išče za zločincem in tudi takrat ni nič iskalo! Kje je tu ostal »Jutrovski temelj kraljestva«? Kako to, da so pri »Jutru« šele sedaj izvedeli, da je nerazjasnjeni zločin črn madež, ki se da opravičiti samo, ako se odkrije storilec in privede pred sodišče, da mu odmeri zasluženo kazeno? Kdo je za žrtve v Trbovljah stal pred sodiščem? In vendar je bilo »Jutro« 13 let mirno, ob Javoru plane pokonci in na svojo roko išče nekoga, da bi ga postavilo pred sodišče — ker je na površnem pogled v svoji strastni škodoželjnosti in sovraštvu do duhovščine mislilo, da bo to duhovnik! Ali niso Trbovlje neskončno večja zagonetka, ki je že trinajst let na mrtvi točki in vendar jo tenkovestno »Jutro« pusti tam, kjer je obstala že kar od začetka, po Javoru pa se mota s takim zločestnim nasmeškom! Ali ni to zadosten dokaz, da ga niti pri takih stvareh ne vodi misel na pravni čut in moralo, ampak nekaj popolnoma drugega?

Kljub temu, da smo mi vse dokazovanje »Jutra« ovrgli kot popolnoma nelogično in za izseditev pravega zločinca neopravljeno, si še upa trditi, da njegovim informacijam »še nihče ni upal očitati, da so lažnjive in da so to same »objektivne činjenice, ki so bile pomembne za nadaljno preiskavo«. Res je, da njegovih informacij nihče še ni prijavil za lažnjive, ker ga ni v Sloveniji, ki bi tako lahkomišlno bil po dobrem imenu kakor »Jutro«, proglasil pa smo jih že za pomanjkljive, tendenciozne, ako še ni dovolj, jih danes proglašamo za zmotne! Tudi si upa reči, da so bile njegove objektivne činjenice pomembne za nadaljno preiskavo, obenem pa toži, da se ta zagonetka ne gane z mrtve točke. Na koga prav za prav meri la »mrtva točka«? Ali ima res naše preiskovalne oblasti, ki nimajo nič opraviti niti z »Jutrom« niti s »Slovincem«, za tako površno, da se njegovih činjenic ne bi poslužile, ako bi bile res kaj vredne? Sicer je pa vsa zagonetka na mrtvi točki samo za »Jutro«, ki se je nekaj tednov smukalo samo okrog župnika; pri 70 letnem župniku res ni mogoče iskati bogve kaj življenja, posebno zločinskega ne, za vse druge, ki so imeli oči tudi za kam dale, je pa stvar prebito živa.

»Jutro« pravi, da ima pravico tako nerodno pečati se z enim edinim zločinom, čeprav se je zgodil pod okoliščinami, »ki so enemu izmed stotih duhovnikov neprijetne« (vseh v Sloveniji je 1322) in da nikakor ni nameravalo »zadeti osebo javorskega župnika in v njej celokupno slovensko duhovščino«. Prav gotovo je za vso duhovščino kaj neprijetna okoliščina, ako kdo hodi s tiesto številko »Jutra« od ljudi do ljudi in vpije: »Vidite, takile so vaši farji!« kakor se je zgodilo v Mengšu nekaj dni pred ubojem in samomorom. Velika neprijetnost je to, ki jo je »Jutro« s takim cinizmom in domisljavo samozaveštvjo povzročilo enemu župniku in vsemu duhovskemu stanu, in sedaj mesto da bi svoj greh vsaj priznavalo, če ga že popolnoma popraviti ne more, nam daje lekcije o pravnem čutu in morali — krivice, ki jo je storilo, pa še ni popravilo niti s črko! Kakor gorje poštem državljanom, ki niso v »Jutrovi« stranki, ako bi se preiskovalne oblasti držale njegovih mišljajev, tako gorje kraljestvom, ako bi se hotela postaviti na njegove temelje! Res, ves članek je tudi dragocen doprinos k spoznavanju one moralne miselnosti, ki nam tudi na političnem polju ne da priti do znošnih razmer. Vse to »Jutrovo« izmikanje pa kaže, kako rado bi se poslovalo od Javora in se preselilo zopet v Ljubljano, toda dokler užaljena pravica, ki je po starem latinskem reku temelj kraljestva, ne dobi zadoščenja, bo moralo ostati na mestu zločina.

Predsednik Narodne skupščine v Ljubljani

Obisk pri naših umetnikih

Ljubljana, 21. maja.

Ko je bil razpisan natečaj za umetniška dela v novem poslopiju Narodne skupščine v Beogradu, so pri njem tekmovali tudi slovenski umetniki, ki so dosegli za svoje osnutke prav častne nagrade. Nagradjeni umetniki so od tedaj stalno na delu, da izdelajo v celoti dela, kakor so jih predložili v osnutku. Posebno umetnostno razodišče Narodne skupščine, ki je dodelilo nagrade slovenskim umetnikom, je danes obiskalo Ljubljano s svojim predsednikom Narodne skupščine g. Stevanom Čirčom na čelu. Komisijsko, ki jo sestavljajo poleg predsednika Čirča še direktor dr. Seno iz Zagreba, ravnatelj Muzeja kneza Pavla g. Kašanin, univ. prof. Deroko in šef tehničnega oddelka skupščine arh. Čeh iz Beograda, je pozdravil danes dopoldne na kolodvoru v imenu g. bana konzervator dr. Stele, ki je tudi sam član žirije Narodne skupščine. Predsednik dr. Čirč in vsa žirija je dospela z beograjskim brzovlakom ob 9.40. Izmed članov komisije sta bila zadržana ak. kipar Bosandić in arh. Krasnov.

Predsednik Narodne skupščine je obiskal gospoda bana dr. Marka Natlačenca, ki ga je povabil na kosilo. Nato pa je žirija z dr. Čirčem na čelu zaporedno obiskala ateljeje nagradjenih umetnikov gg. Tineta Kosa, Franceta Goršeta in Rajka Slapernika.

Izjava predsednika g. Čirča

Za »Slovenca« je dr. Stevan Čirč dal naslednjo izjavo:

»Prišli smo, da vidimo, kako napredujejo dela za Narodno skupščino, ki so izročena slovenskim umetnikom. Najprej smo bili pri Tinetu Kosu. Tam izdeluje velik kip kneza Kocelja za aulo skupščine. Tine Kos je za konkurz izdelal dve nenavadno uspešni figuri kneza Kocelja in žirija se je težko odločila, katera je boljša, zakaj obe sta bili dovršeni. Sedaj se je hotela žirija prepričati, kako izgleda kip kneza Kocelja v velikosti, kakor bo stal v Narodni skupščini. Umetnik, ki je najprej predložil dve izredno uspešni figuri, pa je poskušal sedaj še izboljšati svoje dosedanje delo, toda žirija je ugotovila, da osnutek, kakor ga je že sprejela, boljše odgovarja ostalim pripravljanim kipom kralja Tomislava in carja Dušana ter je zato poslala umetnika Kosa, naj se pri izdelavi kipa bolj drži svojega prvotnega in uspešnega osnutka.

Zatem je žirija obiskala atelje kiparja Franceta Goršeta, ki izdeluje za Narodno skupščino dve kipi: »Poljedelstvo« in »Obrt«. Ta dva kipa bosta postavljena v veliki dvorani za razgovore. Žirija je ugotovila, da je Gorše dovršeno izdelal obe deli ter soglasno odobrila oba kipa, obenem pa mu je žirija čestitala k uspehu.

Zatem je žirija odšla k umetniku Rajku Slaperniku, ki dela veliko fresko za predsedniško sprejemno dvorano in manjšo fresko za buffet Narodne skupščine. Karton za manjšo fresko je že povsem dovršen in žirija je bila očarana nad lepoto tega kartona. Izrazila je tudi upanje, da bo slikar kaj kmalu izdelal tudi karton za ve-

liko fresko v Narodni skupščini, za katero je slikar že izdelal načrt. Freska bo predstavljala Gospodstvo polje. Sedeč po kartonu za buffet, ni nobenega dvoma, da bo uspel tudi karton za veliko fresko. G. Slaperniku žirija iskreno čestita!

Na vprašanje našega zastopnika, kdaj se prične redne počitnice Narodne skupščine, je predsednik dr. Čirč odgovoril, da bo prihodnja seja skupščine okoli 25. t. m. »Na dnevnem redu bo nekaj važnih zakonov, med točkami, ki se bodo obravnavale, pa je najvažnejši konkordat. Zasedanje skupščine bo zaključeno najbrž konec junija, nakar bo šla skupščina na počitnice.«

Popoldne okrog petih se je odpeljal predsednik skupščine g. Čirč v spremstvu bana dr. M. Natlačenca in konzervatorja dr. Steleta na Velestovo, kjer je dr. Stele predsedniku skupščine razkazal in razložil vse zgodovinske umetnosti gradu. Takoj nato so se vsi odpeljali na zdravilišče Golnik, kjer jih je v odsotnosti šefa dr. Neubauerja, ki je odpotoval na protituberkulozni kongres v Arandjelovac, prisrčno pozdravil asistent g. dr. Tomaž Furlan. Dr. Furlan je nato predsednika Čirča peljal v prostore, kjer so nameščeni rent-

Naše prvo zdravilišče — obnovljeno

Slatina ima svojo staro zdravstveno moč

V zadnji zimski sezoni smo v nekaterih člankih v »Slovenca« podali zgodovinsko sliko o Rogoški Slatini in smo na koncu dostavili, da bomo prilično v pomladni sezoni v maju poročali še o prenovitvi zdravilišča v najnovejšem času.

Kdor je res uverjen o velikem pomenu zdravstvenih ustanov in ga pri tem ne motijo ne deželne in ne državne meje, pa tudi ne jezikovne in ne kulturne razlike, bo vesel in hvaležen za vsakršen uspeh in prosep Rogoške Slatine, ki jo je celo zdravnik iz Leipziga dr. I. K. Pecher 1892 nazval: »konservatorium salutis« — ohranjevališče zdravja.

Zdraviliška uprava v Rogoški Slatini se je vsak čas in tako tudi sedanj čas zavedala, kako velik zaklad čuva, ohranja in posreduje v blagor mnogim. S to zavestjo je združeno tudi spoštovanje, ki ga je zdraviliško ravnanstvo z vsemi svojimi uradniki in drugimi nameščenci izkazovalo zdravilišču s svojim človekoljubnim duhom in delom. Dokaz temu so bila in so še vedno vsakoletna vsakršna obnovitvena dela v zdraviliških stavbah in sobah in drugih napravah.

V zadnjem času pa je to obnovitveno delo zavzelo tak obseg in doseglo tak uspeh in učinek, da vzbuja pozornost celo pri domačinih, kako se le pri gostih!

Prav je, da se Rogoška Slatina zlasti v sodobnosti, ko se vse stavbeno dviga in prenavlja, pokaže tujcem v okviru, ki jim priča in pove: »To je naše prvo zdravilišče!« Arhitekt ima tu lepo nalogo.

Predmet splošnega priznanja so in bodo v letošnji sezoni zlasti sledeča zelo važna dela. Ljubljanski dom, ki leto in dan ni nikoli brez gosta, in Aleksandrov dom, ki kraljuje nad vsemi zgradbami v zdravilišču, sta sedaj oba prenovljena. Kakor prej v Ljubljanskem domu, tako dobiš sedaj tudi v Aleksandrovem domu mrzlo in toplo vodo v vseh sobah. In kakor prej v Aleksandrovem domu, te dvigne sedaj tudi v Ljubljanskem domu dvigalo do tretjega nadstropja, da moreš z enim pogledom obseči zdraviliški park in okoliško planino. Aleksandrov dom je od znotraj in zunaj nov, ves vabljivo lep in v Ljubljanskem domu stoji novo in moderno pohištvo, izdelek zdraviliškega mizarkega obrata.

Drugo, nad vse razveseljivo, ker tako nujno potrebno, novo delo najdete, to se pravi, takoj zagledate že z vlaka pri plavalnem kopališču, ki ga obdaja 100 novih kabin. Ko pojdete do kopališča, vam bo morda korak in pogled rad obstal na novi, za zdravilišče tako potrebni, asfaltni cesti. Kaj se more storiti v enem letu!

Ne samo v telesnem tudi v duševnem pogledu hoče zdravilišče Rogoška Slatina svojim gostom nuditi vedno nekaj novega in obenem nekaj prikupljivega. Uvedli so se že lani r. d. n. simfonični koncerti, ki se bodo prav tako vršili tudi letos po premišljeni zasnovanih načrtih. Ako se ozremo pri tem še na operno predstavo, ki se je lani v dveh opernih večerih pred inozemskim občinstvom tako uveljavila in se nam letos zopet obeta, ne vemo,

stoletju pogreb preprostega redovnika ustavil za nekaj ur ves promet na najbolj prometnih krajih velemešta? Kakor visok knez je bil p. Abel na Dunaju pokopan.

To je dokaz, kako močan vpliv more imeti na množice en sam mož, ki svoje darove in moči ne sebično posveti svojemu Vzoru, brez ozira na vse skeptike in kritike, na vse strelce in sodnike. Skozi več desetletij je bil p. Abel tisočerm možem na Dunaju voditelj h Kristusu po Mariji. Vsakoletno romanje v Marijino Celje je še danes tisočerm možem najlepši epom in na p. Abela, Marijinega romarja in pridigarja.

Pred desetimi leti so hoteli vročerni ljudje na Francoskem začeti nov kulturni boj proti francoskim redovnikom. Tedaj je p. Abel, čeprav že 83 leten starček, z mladeniškim ognjem sprejel in pohvalil odlično besedo svojega redovnega soprota p. Donceurja v pariškem jezuitskem listu: »Etudes«. »Mi redovniki smo se ob svetovni vojni z drugimi vred borili na fronti, tudi mi smo krvaveli in napolnili stoterne junaške grobove. Tudi mi torej imamo prav toliko pravice do svoje francoske domovine kakor vsak Francoz; zato bomo tudi mi ostali v Franciji, pa naj nas pade iz nje kakršnikoli izgnanstveni ukaz in razglasi.«

To je krepko vplivalo v Parizu, kakor svoj čas p. Abelova beseda na Dunaju. Pater Abel se je v svojih, zlasti v vseh Marijinih govorih, predvsem obračal na ljudstvo, na preprostega moža iz urednih in delavskih slojev. Večkrat so mu očitali, da premalo zahteva od katoliškega moža in mu preveč spregleda v njegovem življenju.

P. Abel se je takih krivičnih očitkov obranil mimogrede tudi v šmarničnih govorih v ljubljanski stolnici: »Ravnajmo se po svetopisemskem receptu, ki pravi, da tlečega stenja ne smemo ugasniti in nalomljenega trta ne smemo prelomiti.«

Učinek šmarničnih govorov p. Abela v naši stolnici je bil velik. Mnogo mož se je spomnilo svojih dolžnosti v novi krščanski zavesti.

22. Brat Meinrad

14. junija 1925

Pred tremi leti je potoval skozi našo domovino redovnik iz Švice. Za gostoljubje, ki ga je bil de-

Dober nasvet

... stavljam Vam predlog: Očistite si enkrat svoje zobe z zobno pasto Chlorodont in če bodo Vaši zobje izgledali v nekaj dneh bleščeče beli, boste veseli, da ste sledili mojemu nasvetu. Kljub veliki čistilni moči Chlorodont ne načneja dragocene zobne sklenine, ker je čistilno jedro te zobne paste mehkejšje kot zobna sklenina. Poskus prepriča. Peneči ali ne peneči se Chlorodont, obe kvaliteti sta enako dobri.

Domači proizvod.

Chlorodont

genski aparati. Za te se je namreč predsednik najbolj živo zanimal. G. Čirč si je nato ogledal tudi sanatorij in vse naprave, ter kar ni mogel prehaliti izrednega reda in skrajne čistote v zdravilišču. Navdušen je bil tudi nad krasno urejenim zdraviliškim parkom. Skoraj uro so se gostje mudili v zdravilišču na kar so se z avtomobilom odpeljali po novi cesti na Bled.

Priznanje žirije za naše umetnike je vsekakor lahkavo. Kipi so izdelani v glini, pozneje bodo preliti v mavec, v kamnu pa bodo punktirani v Ljubljani, potem pa prepeljani v Beograd. Slapernikova kartona bo umetnik prenesel sam v Beograd, kjer bo napravil v poslopiju Narodne skupščine freske.

Na Bledu je živo

Bled ima že davno več stotin gostov. Sprejema že tudi najodličnejše obiske, kakor je bil uprav sestanek dvojice izmed vodilnih državnikov. Park-hotel je dvakrat imel čast pozdraviti g. bana kot svojega gosta. Dalje je v Park-hotelu počivalo 63 višjih žel. uradnikov in neki angleški general.

Vreme je ta mesec večinoma prav lepo. Mnogi, ki so prišli sem za binkošti, so pač težko odhajali, prevzete od krasote Bleda v maju.

Seveda se Blejci potrudijo, da nudijo gostom še kaj drugega poleg naravnih krasot. Dobra kuhinja, jim je ena glavnih skrbi. Park-hotel na pr. si je postavil še nalogo, poskrbeti za res prvo vrstno pijačo. Nova družba, ki je hotel prevzela, ga je tudi z velikimi stroški preuredila, oziroma ga deloma še preureja.

Godbi igrata že dve, od teh ena v slaščičarni Park-hotela. Še ena večja pride kmalu v kavarno.

Nekateri Slovenci še vedno mislijo, da je Bled zanje predrag. Tem je treba pojasniti, da vsaj v pred- in posezoni to ne drži. Treba je pač priti in se prepričati.

kraje naše domovine. Za vse te zaželjene prilike je dalo zdravilišče kakor posameznim gostom tako zlasti »Putniku« na razpolago svoje lastne avtomobile. Ako je »Putnik« lani izvedel 105 avtomobilnih izletov v vseh smereh in preko deželnih mej, gotovo v tem letos ne bo zaostajal.

To se razume, da je ob takem vsestranskem delu in obratu tudi ljudem, domačinom in okoličanom, mnogo do tega, da se lepo razvija zdravilišče in raste tujski promet. Postrežba gostom v zdravilišču je služba lastnemu rodu in domu.

Ni lahko delo voditi zdraviliško upravo v Rogoški Slatini; to skuša ne brez vidnih naporov in uspehov tudi sedanj, od marca 1935 neumorno delavni ravnatelj Ivan Gračnar. Lepi načrti so se in se mu bodo spopolnili kljub težavam. Vemo, da mu je in mu bo to veliko delo vedno toliko lažje in uspešnejše, kolikor bolj je podpirano in podprto v naklonjeni pomoči državne in banske oblasti, v edinosti s cerkvenim in občinskim predstojništvom ter v sodelovanju z vsemi dobrohotnimi krajevnimi in drugimi kulturnimi činitelji. Saj gre za delo v našem prvem zdravilišču in to je važno in veliko delo. Že stari Hipokrat je zapisal: »Zdraviti in lajšati bolečine, je božje delo.«

Dr. A. M.

Nočni boj z vlomilci

V dobrovsko občinsko pisarno ponovno vlomljeno

Dobrova, 21. maja.

Zdi se, da vlomilci v naši občinski pisarni vohajo lepe zaklade. Prvi poskus, da jih dvignejo, so naredili septembra lanskega leta, enoči so pa naredili zopetni ogled. Okoli polnoči je cerkovnik Vinko Vampelj, ki je bil v mežnariji tik Doma, zaslišal, da je zazvenela šipa. Vstal je in videl, da se premikata dve moški postavi okoli okna in sta kmalu zginitili v oknu. Takoj je spoznal, za kaj gre in je poklical občinskega delovodjo g. Ivana Sadarja. Poklicala sta še tovarniškega delavca Andreja Končana, stanujočega v župnišču. Dogodki so se razvijali silno hitro, zato sredi noči ni bilo močogo v naglici eklicati več ljudi, ko so v tem času vsi najbolj trdno spali. Andrej Končan je čakal ob oknu z motilko, ki jo je v naglici neke poigrabil, da bi pritisnil, če bi hotel vlomilec uiti. Nenadoma pa je vlomilec iz pisarne skozi okno pomolil roko in padla sta dva strela, ki sta oba zadela poleg okna stojičega Končana, da se je takoj sesedel. Prva krogla ga je zadela v stegno, krogla je ostala v njem. Druga ga je zadela v ramo, izstopila in prasnila po prsih tudi Vinka

Vamplja, ki je stal za Končanom. Vendar je pa priletela le ploskoma in mu zato naredila le majhno prasko. Vlomilca sta zdaj videla, da sta Končana dovolj poškodovala in da je zdaj trenutek, ko se jima bo beg posrečil. Res se je najprej eden spazil skozi okno. Bil je močan, pravi hrust, a g. Sadar ga je zgrabil in ga zavalil na tla, imel ga je že v oblasti, a med tem je bil že drugi na prostem in je navalil na Sadarja. Udaril ga je po glavi z nekim ostrim predmetom in tako se Sadar ni mogel boriti proti obema, ki sta stekla v dobrovski hrib.

Ranjenega Končana Andreja so spravili v župnišče in prišel je zdravnik dr. Puc, ki ga je obvezal in potem so ranjenca prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Zdravnik je ugotovil, da so rane sicer hude, a ne posebno nevarne.

Ista vlomilca sta pred dnevi vlomila tudi na Brezovici v župnišče. Pred pisarno na Dobrovi sta pustila aktovko, v kateri so bile žepne rutice z monogramom g. dekana z Brezovice, steklenica vina in nekaj kruha. Sumijo, da je bil morda glasoviti vlomilec Bradeško, ljudje pa vedo povedati, da so že par dni videli ta dva človeka na cesti in dobrovskem hribu.

To pot vlomilca ništa odnesla ničesar, le za par kovčev drobiža, ki je bil v miznici, je zmanjkalo. Nova železna blagajna je itak tako zaprta, da bi nič ne opravila, pisalni stroj pa g. Sadar vselej vzame iz pisarne domov. To je že drugi vlom v našo pisarno. Orožniki so bili že ob treh jutraj-na mestu in pridno zasledujejo zločince. Upamo, da se bo pojasnil vsaj ta vlom, če se prvi ni.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Odmev velikega komunističnega procesa

Ljubljana, 21. maja.

Pred državnim sodiščem v Beogradu je bil lani avgusta velik proces proti komunistom, ko so bili nekateri obtoženi obsojeni na večletno robijo. Pred ljubljanskim okrožnim sodiščem je našel ta proces delni odmev, ko so prišli na zahtojno klop ljudje, ki so bili le slepo orožje pravih komunističnih propagatorjev. Na zatožni klopi so sedeli 3 možki, eden iz Ljubljane, dva Jeseničana in mlada, inteligentna Zagrebčanka. Razprava je bila tajna. Veliki senat so sestavljali sodniki gg.: Ivan Kralj kot predsednik, kot sodniki Ivan Brelih, Rajko Lederhas, Fran Gorečan in Karel Javoršek. Javno obtožbo je zastopal državni tožilec g. Branko Goslar. Razprava je trajala od 10 do 13.30. Obtoženi so bili: Ljubljaničan dejanja, da je podpiral ilegalno organizacijo s tem, da je na svojem stanovanju prenočeval komunistične emisarje in je s tem zakrivil zločin po čl. 1/II zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Oba Jeseničana in Zagrebčanka pa so zakrivila prestopitev pri čl. 141. k. z., da so pomagali komunistom priti čez mejo. Ob 13.30 je senatni predsednik g. Ivan Kralj objavil sodbo, s katero je bil Ljubljaničan obsojen po omenjenem zakonu na 8 mesecev strogega zapor. V kazen se mu je vstrel preiskovalni zapor ob 16. decembra 1935 do 19. septembra 1936. Ljubljaničan je sodbo sprejel. S preiskovalnim zaporom je Ljubljaničan kazen preстал.

Timotej:

Flores Mariani

21. P. Henrik Abel S. J.

30. novembra 1926.

Marijin romar in pridigar.

Vsa Ljubljana je 1902 pričakovala z velikim pričakovanjem njegovega prihoda in prvega nastopa pri prvem šmarničnem govoru v stolnici sv. Nikolaja. Po udeležbi poslušalcev in obiskovalcev šmarnične pobožnosti prvega maja se je moglo sklepati, da bo cerkev tačas za majniške večere premajhna. Toda po dveh, treh Abelinovih šmarničnih govorih so začeli obiskovalci izostajati. Čudno!

»Prečastiti pater!« mu je blagohotno svetoval semeniški vodja dr. I. Kulovic: »Odstopite od začete programa in govorite apologetične govore z ozirom na Marijo, da Vam ostane cerkev polna in poslušna.«

Pater Abel je okrenil majniške govore na Marijino pot. Priporočeval je torej svojim poslušalcem najprej iz svojih lastnih spominov.

»Kantoni na moji življenjski poti so Marijini. Pod nogami Marije Pomočnice v Pasavu sem rojen; pod nogami Marije Pomočnice v Innsbrucku sem bil vzgojen; po Materi Čudoviti v Ingolstadtu sem bil sprejet v nadaljnjo šolo, ki sem jo naposled izvršil v Kalksburgu pri Dunaju. Začetek moje duhovniške službe je bil pri Mariji Lavretanski na Dunaju. Zakaj sem vam vse to našteval? Zato, da boste vedeli, da je vse moje življenje in delo: Marijina milost in Marijin dar. Stoteri mojih soprobatov so pobožnejši, bolj nadarjeni in nič manj požrtvovalni kakor pater Abel, ali če spremljajo njegovo delo kakšni uspehi, gre za vse to hvala Mariji, naši nebeški Materi.« Skromen je bil začetek — sijajen je konec!

V soboto pred praznikom Marijinega brezmadežnega početja 1926 so položili p. Abela v kapeli Maria Loreto na Dunaju k večnemu počitku. Kdaj je bil v zadnjih sto letih kakšen redovnik s takim spoštovanjem in s tolikim veličastvom spremljan k pogrebu? Kdaj je v zadnjem stoletju spremljala redovnika na zadnjem potu dolga vrsta desetstotocernih žalujočih mož? Kdaj je v preteklem

Drobne novice

Koledar

Sobota, 22. maja: Kvatre. Emil (Milan); Mar-garita.

Osebnosti

— Odvetniški izpit. Odvetniška kandidata Fran Bajlec v Murski Soboti in dr. Zdravko Kalan v Celju sta včeraj pred izpitno komisijo apelacijskega sodišča opravila odvetniški izpit. Cestitamo!

To bo mož!

A dotlej je še daleč. Oče in mati sta z Biomalzom veliko pomagala. Dorastel je z Biomalzom. Kako se smejel! — In če ga bo kdaj pozneje bolezen ali onemoglost napadla, se bo vedno rad spomnil na sladki Biomalz, s katerim se bo pa zopet prav hitro opomogel.

BIOMALZ

Poskusna doza Din 1250 v lekarnah.

† Ivan Klančnik

Maribor, 21. maja.

Včeraj zvečer ob pol 9 je iz kroga mariborskih občinskih svetnikov in uglednih obrtnikov smrt iztrgala g. Ivana Klančnika, lastnika tovarne pohištva v Mejni ulici.

Pokojni g. Klančnik je postal žrtev tragičnih naključij. Dne 13. aprila ga je na poti k seji občinskega sveta ugriznil v roko neki pes, ki je bil, kakor se je sedaj izkazalo, stekel. Klančnik se je takoj podal k zdravniku, ki mu je rano izpral in obvezal in ker ni predvideval možnosti stekline, ga ni napolnil v Zdravstveni dom, kjer bi mu dali injekcije. Ker je še večkrat čutil bolečine, je ponovno iskal pomoči pri zdravniku, ki tudi tokrat ni odredil zdravljenja proti steklini. Včeraj se je bolnikovo stanje tako poslabšalo, da so domači poklicali zdravnika, ki je odredil takojšen prevoz bolnika v bolnišnico, kjer je po hudem trpljenju zvečer ob pol 9 na posledicah ugriza umrl.

Pokojni se je rodil 20. aprila 1885 v Novi vasi pri Konjicah. Mizarstva se je izučil v Konjicah, odkoder je kot pomočnik odšel v Gradec, kjer je ostal pet let. Nato si je v Žičah uredil svojo lastno mizarstvo delavnico, katero je vodil do l. 1906., ko se je podal čez morje v Ameriko. L. 1912. se je vrnil in se naselil v Mariboru, kjer si je s svojo vztrajnostjo in brezprimerno pridnostjo povečal svojo delavnico v tovarniški obrat in tako postal eden najuglednejših mizarov obrtnikov. Kot tak je zavzemal v stanovski organizaciji odlično mesto in postal l. 1929. član mariborskega občinskega sveta, v katerem je do svoje tragične smrti zastopal interese mariborskih obrtnikov. Kakor je bil vzoren mož v svojem družinskem življenju, tako je bil značajan in pošten tudi kot obrtnik in javni delavec. Bil je zvest pristaša Slovenske ljudske stranke in sedanjega Jugoslovanske radikalne zajednice ter zvest naročnik našega lista. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v trajnem in najlepšem spominu.

Pogreb pokojnika bo danes popoldne ob pol petih iz mrtvašnice na pobjezkem pokopališču. Prezgodaj umrlemu naj sveti večna luč, žalujoči družini pa naše globoko sožalje!

Pri vnetjih od potu pod pazduho ali pri volku pomaga Tschamba Fii. Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Novi profesorji zagrebskega vseučilišča. Zagrebsko vseučilišče je soglasno izvolilo za rednega profesorja geografije na filozofski fakulteti dr. Stjepana Škrebca, ravnatelja geofizičnega zavoda in izrednega profesorja na isti fakulteti. Dr. Škrec je doma iz Bakra ter slovi za strokovnjaka v tej panogi. Za izrednega profesorja ginekologije na medicinski fakulteti je bil izvoljen docent dr. Stjepan Vidaković, za izrednega profesorja biblijskih znanosti in vzhodnih jezikov na teološki fakulteti je bil izvoljen dr. Nikola Žuvič, ki je študiral tudi v Ljubljani.

— Otvoritev novozgrajenega postajališča Gozd-Martulek. V nedeljo 23. maja se odpre in predaja javnemu prometu postajališče s istim imenom v km 17,929 proge Jesenice-Rateče Planica. Prvi vlak, ki se bo ustavil iz smeri Jesenice, je dopoldanski potniški vlak št. 8612 s prihodom ob 10.16 ter iz smeri Kranjske gora potniški vlak št. 8615 s prihodom 13.10. Opozorjamo občinstvo, da se ustavljajo dne 22. maja t. l. še vsi vlaki na starem postajališču; istotako tudi še 23. maja vlaka št. 8611 in 8613 z odhodom ob 5.07, odnosno ob 9.46 in vlak št. 8620 s prihodom ob 8.19 v Gozd-Martulek. Od otvoritvenega vlaka št. 8612, t. j. ob 10.16 dalje se ustavljajo vsi potniški vlaki le na novem postajališču.

— 54 letnico mature na ljubljanskem učiteljskem praznuje letošnji 26 maturantov še 7 živečih tovarštev in sicer: Antosiewicz Adolf, nadučitelj v p. v Klachau-u v Avstriji, Christof Josip, ravnatelj enoletne privatne trgovske šole v Ljubljani, Erker Alojzij, učitelj v p. v Stari cerkvi, Josim Emanuel, pisarniški ravnatelj v p. v Ljubljani, Luznar Franc, nadučitelj v p. v Kranju, Pirč Avgust, mestni učitelj v p. v Ljubljani in Turk Josip, okrajni šolski nadzornik v p. v Radovljici.

— Kongres časnikaških agencij na Jadranu. Sredi meseca junija bo na našem Jadranu kongres časnikaških agencij vsega sveta, ki se ga bo udeležilo okrog 25 ravnateljev največjih svetovnih agencij. Kongres se prične na Sušaku na parniku, s katerim bodo udeleženci potovali do Dubrovnika in Kotora, odtod se bodo vozili v Split, kjer se bodo mudili en dan, od tam se bodo peljali v Zagreb, od tam na Bled, kjer bodo zaključili kongres. Naša »Avala« bo postavila posebne radijske aparate, po katerih bo ves svet sproti obveščen o poteku kongresa.

— Vzorna propaganda za naš tujski promet. Prejeli smo: Mladi danski časnik, ki potuje preko Ljubljane, Dalmacije in Crne gore v Solun in

naprej v Sirijo, je prijatelj našega lista povedal naslednje zanimivo ugotovitev: V Kopenhagenu sem v danski potniški agenciji dobil točne informacije o voznih redih in cenah na jugoslovanskih železnicah, parnikih in avtobusih. Med drugim sem tudi zvedel, kdaj lahko krenem iz Kotora v Cetinje in naprej v Peč in koliko bom za pot plačal. V Ljubljani sem spremenil načrt potovanja in sem se pri »Putniku« informiral o cenah in avtobusnih zvezah iz Peči v Djakovico, Dečane in Ohrid, pa mi niso mogli dati točnih podatkov. — S tem počemo ničesar očitati našemu »Putniku«, ampak samo omenjamo, kako točne informacije more človek dobiti v nekaterih inozemskih agencijah o naši državi, kar je na vsak način v čast in priznanje vsem, ki skrbijo za našo tujsko-prometno propagando v inozemstvu.

— Kongres zemljiškoknjižnih uradnikov v Beogradu. O binkoštnih praznikih je bil v Beogradu kongres Zdrženja zemljiškoknjižnih uradnikov, ki so organizirani v sekcijah po posameznih območjih apelacijskih sodišč. Kongresa se je udeležilo 196 delegatov, ljubljansko sekcijo sta zastopala predsednik g. Joško Zihlerl in tajnik g. Josip Medved. Na dnevnem redu kongresa, ki so mu prisostvovali zastopniki pravosodnega in finančnega ministristva ter zastopnik kasacijskega sodišča, so bila mnoga aktualna vprašanja, ki se nanašajo na moderno ureditev in poslovanje zemljiške knjige, odnosno katastra. Pri posameznih referatih so se razvile daljše debate. Obenem s kongresom je bila tudi skupščina Zdrženja, ki je razpravljala o notranjih in organizacijskih ter personalnih zadevah. Na kongresu je bilo podanih vsega 11 referatov. Na skupščini pa se je razvila daljša debata o tem, ali naj še nadalje ostane sedež Zdrženja v Zagrebu. Večina je bila za to. Splošno je kongres potekel mirno in dostojno. Deputacija, v kateri je bil tudi zastopnik ljubljanske sekcije, g. Joško Zihlerl, pa je predložila svoje resolucije in predloge posameznim ministristvom.

— Vremenska napoved. Evropa: Ciklon nad Nemčijo ima za posledico burno vreme v srednji in zahodni Evropi. Oblačno v južni in zahodni Evropi z dežjem v Franciji, v območju Alp in na Britanskih otokih. Visok pritisk z vedrim vremenom vlada v ostalih krajih. Temperatura se je nekoliko zvišala. — Jugoslavija: Deloma oblačno po vsej kraljevini. Temperatura se je zvišala po vsej državi. Najnižja Zagreb 7, najvišja Mostar 33 stopinj. — Napoved za danes: Oblačno po vsej kraljevini. Deževalo bo po vseh zahodnih krajih. Tu in tam lokalne nevihte. Temperatura se bo znižala v zahodnih krajih, a drugod ostane neizpremenjena.

Perzijske preproge

— krasne stare in nove no nizkih cenah na prodaj. Resni interesi: interesni. Ogled pri

Orient-Karpet in palati Dunav
Ljubljana, Beethovnova ulica 14/II., vrata št. 22

— Ljubljana-Vel. Lašče-Nova vas-Lož-Stari trg-Prezid vozi avtobus ob delavnikih z odhodom ob 4.25 iz Prezida, odhod iz Ljubljane ob 15.30. Ob nedeljah odhod iz Prezida ob 4.25 in 16.25, odhod iz Ljubljane ob 8 in 20. — Avtopodjetje Pečnikar.

— Sv. Anton Padovanski je mogel svetnik. Vozil se je sv. Anton iz Svete dežele na Portugalsko. Med vožnjo nastane vihar, ki vrže ladje na italijansko obalo. Ne mornarjem ne potnikom se ni nič zgodilo na priprošnju sv. Antona. Pravijo, da dobiva sv. Anton od portugalske vlade še dandanes pokojnino kot veliki admiral. Axel Munthe pripoveduje v knjigi »San Michele« (dobite jo v Jug. knjigarni), da je sv. Anton celo višji kakor Gospod sam; ljudje v Anticapiju vsaj da imajo tako vero. Kadar je kdo njegovih sedanjih rojakov močno jezen, pokliče vse svetnike v klubok, zakliče »soltanto san Antonio fuori« (samo sv. Anton ven), vrže klubok ob tla in ga potapa. K temu mogel nem čudodelniku se popeljemo 5. junija z avtobusom za 460 din. Na povratku obiščemo tudi cerkev — baziliko močnejših oglejskih patriarhov, ki so stoletja vodili in vladali Slovence. Prijave sprejema iz prijaznosti pisarna Hapag, Ljubljana, Pražakova 13, telefon 27-81.

— Izlet v Postojno v nedeljo 23. maja 1937. Da se bo izlet v Postojno izvršil v splošno zadovoljstvo vseh izletnikov kakor tudi prireditelja, je neobhodno potrebno, da se izletniki držijo vseh izdanih navodil. Radi obsejne kontrole je neobhodno potrebno, da se vsakdo pelje z onim vlakom, kot je bilo na podlagi prijave od vodstva izleta odrejeno. Izletniki naj vzamejo s seboj tudi legitimacijo ali kakršnokoli listino, na podlagi katere bi mogli v primeru potrebe izkazati svojo identiteto. Nihče naj ne pozabi vzeti s seboj potrdila o plačilu izletne pristojbine, odnosno izkaznic, ki jih je že prejel. Kdor ne bo imel niti potrdila plačila niti izkaznic, se ga bo smatralo za potnika brez vozne karte in bo moral na prvi postaji izstopiti. Vsi izletniki iz Ljubljane se ponovno vabijo, da še danes zamenjajo potrdila o plačilu za odgovarjajoče nakaznice v pisarni Udruženja žel. uradnikov, Ljubljana, Kolodvorska 43.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo otvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovitost.

Ogl. reg. 8. br. 90474/35.

— Novi časopisi. Iz Petrograda (bivši Veliki Bečkerok) poročajo, da bo tam začel izhajati nemški tedenski list »Sturm« kot glasilo Ljotičevega pokreta »Zbor« za Nemce v Volvodini. Urejeval ga bo Milorad Mojić, ki je prej urejeval sedaj ustavljeno glasilo iste vrste, tednik »Erwachung«. 5. junija pa bo v Novem Sadu začel izhajati tednik »Borba« kot glasilo Jugosl. narodne stranke Svetislava Hodjera. Urejeval ga bo odvetnik dr. Oskar Tartaglia. List »Der Kämpfer«, ki ga borbaši izdajajo za Nemce v Volvodini, bodo pa z 22. majem prenesli v Novi Sad. Doslej je izhajal v Batki Palanki.

— Putnik v Ljubljani priredi 13-dnevna avtobusna izleta na pariško razstavo z odhodom 6. in 19. junija za ceno 3200—3500 din. Prijave v biljetarnici Putnika v Ljubljani.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 112 objavljajo, da je državno pravdnistvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati štev. 1. lista »Hrvat«, dalje št. 6—7 časopisa »Luč«, št. 39. časopisa »Radnik«, št. 342 lista »Hrvatski dnevnik« in št. 7 mesečnika »Omladina«. Vsi prednavedeni listi izhajajo oziroma se tiskajo v Zagrebu.

— V Gružu ne morejo pristajati velike ladje. Gruž je znana luka za mesto Dubrovnik, ima pa

to napako, da tam ne morejo pristajati velike ladje. Že nekaj dni se je trudil preokooceanski parnik »Saturnia«, da bi tam pristal in izkrcal kakih 600 turistov. Toda luka je bila zabasana z drugimi ladjami in je zato »Saturnia« protestirala pri poveljstvu v Dubrovniku. Dubrovničani zahtevajo sedaj, da pomorske oblasti te nedostatke takoj odstranijo, zlasti ker se namerava prihodnje dni ustaviti v Gružu preokooceanski parnik »Vulkania«.

— Matere, učite svoje otroke, da zjutraj, zvečer in po vsaki jedi čistijo svoje zobe z zobno pasto Sargov K a l o d o n t. Otroci vam bodo za to hvaležni ko odrastejo, ker si bodo ohranili zdrave, trdne in lepe zobe.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Z a j c u, izprašanemu optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Ljubljana

V soboto, dne 22. maja.

Gledališče

Drama: Sobota, 22. maja: »Rivala.« Red A. — Nedelja, 23. maja: »Simfonija 1937.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Sobota, 22. maja: »Plamen.« Red B. — Nedelja, 23. maja: »Veseli študentek.« Izven. Izredno znižane cene od 24 din navzdol. — Ponedeljek, 24. maja: Zaprt. (Gostovanje v Mariboru: »Madame Butterfly.«) — Torek, 25. maja: Zaprt. (Gostovanje v Celju: »Cavalleria rusticana.« Glumači.)

Predavanja

Francoski institut opozarja, da bo predaval v ponedeljek, 24. t. m., ob 20 v društvenih prostorih v Narodnem domu g. prof. dr. Boris Furlan, in sicer o socialnih idejah Anatola Francea. Vabljeni!

Sestanki

Prosvetno društvo »Ljubljana« mesto. Vsem staršem vljudno sporočamo, da bodo ob nedelje 23. t. m. dalje redni sestanki mladinskega krožka ob 10. do 12. ure dopoldne v društveni sobi v Gospodarski zvezi. Odbor.

Naše dijaštvo

Drvi ob tričetrt na 7 in jutri dopoldne ob 10 pevska vaja za akad. službo božjo pri oo. frančiškanih v nedeljo ob 11. Vabljeni vsi pevci in pevke, ki žele sodelovati.

Kino

Kino Kodeljevo: »Beli pekel« (Leni Riefenstahl) in »Plavolasa Carmen« (Marta Eggerth).

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 4.15 zjutraj.

1 Praznik Marije Pomočnice na Rakovniku. Jutri, v nedeljo, se na Rakovniku obhaja slovesni praznik Marije Pomočnice. Drvi se zberejo romarji pri lurski kapeli, kjer bo ob pol 8 akademija, nato pa procesija z lučkami. V cerkvi bodo pobožnosti prav do polnoči, zjutraj pa od pol 4 dalje. Ob pol 10 bo govor (govori g. duh. svet. Cegnar Janko) in nato pontifikalna sv. maša, ki jo bo daroval pom. škof prevz. g. Salis-Sevis iz Zagreba. Pel bo zbor gojencev in bogoslovcev ob spremljevanju orkestra. Petje oddaja tudi ljubljanska radijska postaja. Popoldne bo ob pol 4 govor (g. Valjavec Janko), nato procesija s kipom Marije Pomočnice.

1 Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi drevi promenadni koncert delavskega glasbenega društva »Zarje« pred novo cerkvijo sv. Frančiška v Sp. Šiški. Koncert se prične ob 20.15 in bo trajal do 22. Kapelnik I. Gruđen.

1 Regulacija Ljubljanice se nadaljuje. Ker se je vreme zboljšalo in se je stanje vode na Barju primerno znižalo, je bila v torek zatvornica na Špici ponovno zaprta. Terenska sekcija za regulacijo Ljubljanice je na to pristala, ker zaenkrat ni nobene nevarnosti za kako povodenj na Barju. V strugi dela sedaj okoli 50 ljudi, ki dokončujejo tlak pri Špici. Za tem bodo Špico uredili, na kar prično takoj delati pragi pri odlivanju Grubarjevega kanala tik ob Špici. Pragi bo služil pozneje pri postavitvi provizorične zatvornice, za primer, če bo treba Grubarjev prekop popravljati.

1 Dr. Fr. Debevec do 26. maja ne ordinira.

1 Sadjarska podružnica šiška-Ljubljana priredi v nedeljo 23. maja ob 9 dopoldne praktično pinciranje špalirjev po vrhovih pod strokovnim vodstvom. Zbirališče pri Električni zadruzi v Šiški. Člane opozorjamo na važnost poletnega škropljenja sadnih dreves po strokovnem navodilu, katero je priobčeno po društvenih razglasnih omaricah, ki se nahajajo na oglu Černetove in Verovškove ceste v Sp. Šiški ter na poslopju Kmečke gospodarske zadruge v Zg. Šiški na Vodnikovi cesti. Nadaljnji razglasi bodo priobčeni v teh omaricah.

1 V restavraciji hotela Lloyd danes, v soboto in jutri, v nedeljo popoldne vojaški koncert ob vsakem vremenu.

1 Angleško društvo v Ljubljani sporoča svojim članom, da priredi v četrtek (na Telovo) 27. maja poldnevni izlet kot zaključek čajevih večerov. Čajevska večera v sredo vsled tega ne bo. Vsak, ki hoče sodelovati na izletu, se mora telefonično prijaviti pri društvenem tajniku g. dr. Zdenku Švigelju, telefon 24-74.

1 Idrijski krožek. Danes bo predaval ob 20 v salonu gostilne pri šestici na sestanku idrijskih rojakov in prijateljev univ. prof. g. ing. Viktor Gostiša o idrijskem rudniku, o njegovi preteklosti in bodočnosti. Predavanje iz ust rojaka, priznanega strokovnjaka, bo izredno zanimivo. Po predavanju važen razgovor in prijateljski pomenek. Rojaki in prijatelji iskreno vabljeni!

1 Petkov ribji trg. Včerašnji uvoz morskih rib je bil okoli 140 kg. Gospodinjne so povpraševale po cenenih morskih ribah, ki jih je primanjkovalo. Skušne so bile 22—24 (prej 26), male skuše 20, girice 14, osliči 28, palamide (slična tunju) 32, očiade 30, morski raki 30 din kg. Sladkovodne ribe: ščuke 20, donavske postrvi 27, domače postrvi, žive, 40, lipanj 30, mrene 14, klini 10, pečenke 10 din kg. Zabijih krakov je bilo malo, zato so bili dražji.

Poizvedovanja

V cerkvii Srea Jezusovega je nekdo pozabil ročno torbico z večjo vsoto denarja. Prosi se najdite, da jo odda pri nagradi v Vrhovčevi ulici 3, podprtilišče. Ročno torbico (ročno delo), v kateri je bila denar, s manjšo vsoto denarja in dva rožna venca, sem izgubila v Figmerjevi ulici. Pošten najditeelj se prosi, da odda proti nagradi v upravi »Slovenca«.

Maribor

m Mariborčan na rimski razstavi. Na reprezentativno razstavo jugoslovanske umetnosti v Rimu je poklicanih samo 9 Slovencev. Med njimi je tudi znani mariborski slikar Karel Jirak. Ime na ostalih povabljenih še niso objavljena, vendar smo ugotovili, da so med temi Miha Maleš, Gojmir Kos, Sedej, Tone Kralj in Pavlovec.

m Čudna usoda umetnine. V četrtek popoldne je bila v mariborskem gradu nenavadna dražba. Pod klavirjem je bil namreč kip Antona Martina Slomška, ki ga je lansko leto izgotovila v Mariboru znana kiparica Bulovčeva. Za njeno delo ji je dala banska uprava podporo, ko pa je bil kip izgotovljen, se ni našel zanj interesent. Na dražbo je prišel zaradi 800 din, kolikor jih je terjala neka trgovina za dobavljeni mavec. Kot edini kupec je nastopil ravnatelj Cirilove tiskarne g. Hraščel, ki je kupil kip za 2000 din. Kakor smo zvedeli, bo kip ostal v Mariboru. Novi lastnik ga bo najbrž ponudil muzeju.

m Nov vozni red mestnega avtobusnega prometa je stopil v veljavo danes, 22. maja. Važnejše spremembe so sledeče: Na progi 1. vozi avtobus v obratni smeri, kot dosedaj, in sicer po Frankopanski, mimo kadetnice, po Betnavski in Delavski ulici do Betnavske ter potem po Betnavski ulici, ne več po Magdalenški. Ob nedeljah in praznikih vozi avtobus te proge tudi redno od plujkega vlaka ob 22 uri. — V Selnico vozi avtobus kakor dosedaj, le ob nedeljah in praznikih odhaja iz Maribora ob 7, 13.15 in 18.30. — V Sv. Martin odhaja avtobus ob torkih, središčah in sobotah ob 6.10 in 12.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 7, 14.30 in 19. — V Ruše odhaja avtobus ob središčah in sobotah iz Maribora ob 10, ob nedeljah in praznikih pa ob 15. — V Radvanje in Limbuš odhaja avtobus dnevno ob 6.30 in 12.35. Ob središčah in sobotah vozi v Limbuš tudi predpoldne, in sicer ob 9, ob sobotah in dnevih pred prazniki pa tudi popoldne ob 15.10. Vse navedene izpremembe so razvidne iz novih voznih redov, ki so nabiti na vseh običajnih mestih.

m Zdrženje mesarskih in klobasičarskih mojstrov v Mariboru opozarja občinstvo, da so po novi uredbi o zapiranju in odpiranju trgovin odprte prodajalne mesa samo do 9 ure dopoldne. m Predavanje Walterja Eberharda, ki je bilo napovedano za drevi, odpade.

m Mestni avtobus bo vozil jutri, v nedeljo, ob pol 6 na Pohorje, nazaj pa ob 19, in sicer v slučaju legega vremena ter zadostnega števila prijavljenov. Prijave v prometni pisarni na Glavnem trgu.

m Nevaren ptič v rokah pravice. Pred nekaj dnevi smo poročali o drznem vlovu v pisarno izdelovalnice štampiljk Sofra na Aleksandrovi cesti. Vlomilec je odnesel nov pisalni stroj, žensko kolo ter več štampiljk. Sedaj so orožniki pri Sv. Barbari v Slov. goricah aretirali brezposelnega šoferja Janeza Marčiča, pri katerem so našli v nahrbtniku ukradeni stroj, vozil pa se je na ukradenem kolesu. Našli so pri njem tudi več listin, ki jih je opremil z ukradenimi štampiljkami ter jih nameraval uporabiti za kake goljufije. Pri zaslišanju so prišli na dan številni Marčičevi grehi. Tako je pred nedavnim časom prišel v Juršince k nekemu kmetu ter se izdajal za detektiva. Napravil je pri njem preiskavo, češ da je osumljen zaradi ponarejanja denarja. Zaplenil je kmetu 1900 din, s plenom pa pobegnil in ga zaprtil. Trikrat je goljufal tudi pošte v Mariboru in Pljuju, ker je ponaredil na vložnih knjižicah poštne hranilnice zneske ter je dvignil več, kakor je imel sploh vložnega. Začasno so Marčiča orožniki še pridržali v svojih rokah ter preiskujejo še dalje.

m Tleče saje zaigale hišo. V Spod. Duplekje je zgorelo stanovanjsko in gospodarsko poslopje s hlevom, last posestnika Franca Letonje. Vse zgradbe so bile pod eno streho, ki se je vnela ponoči od tlečih saj. Ko je izbruhnil požar, so bili domači pri počitku ter jih je prebudilo lajanje in zaganjanje psa. Posrečilo se jim je rešiti živino in svinje ter del orodja, vse drugo pa je postalo žrtev ognja, ki je povzročil 35.000 din škode.

Mariborsko gledališče

Sobota, 22. maja ob 20: »Bela bolezen«. Premiera. Nedelja, 23. maja: Zaprt. Ponedeljek, 24. maja ob 20: »Madame Butterfly«. Gostovanje ljubljanske opere. Izven.

Celje

c Ob 40 letnici Mozirske koče bo velika planinska slavnost v nedeljo 6. junija na Golčki planini nad Mozirjem. Domačini, pod vodstvom mozirskega župana g. M. Goričarja, ki je pokrovitelj prireditve, marljivo sodelujejo pri pripravih za to planinsko slavnost. V soboto zvečer bodo na planini žareli kresovi in vabili k slavnosti. V nedeljo dopoldne ob 10 bo sv. maša pod milim nebom. Pri sv. maši nastopi domač pevski zbor. Še pred poludnem bodo zastopniki Savinjske podružnice SPD položili temeljni kamen za novi planinski dom, ki bo čez nekaj let zrastel na gričku nad staro Mozirsko kočo. S tem bo zaključen oficialni program, domača planinska zabava pa bo trajala ves popoldan; odmevalo bo petje, glasila se bo svedela tudi harmonika. Iz Celja in s postaje v Smartnem ob Paki bodo vzdrževali zvezo z vsemi vlaki posebni avtobusi, ki bodo po nizki ceni izletnikom za obisk Mozirske koče na razpolago. Planinci Nedeljo, 6. junija, rezervirajte za pohod k Mozirski kočici!

c Mojrski izpit. Pri okrožnem odboru obrtniških združenj v Celju so opravili mojstrski izpit sledeči kandidati: iz pekarske stroke: Kajba Viktor iz Šostanja, Senegačnik Karl iz Celja, Danilo Granda iz Vranskega, Lenard Maks iz Sv. Petra v Sav. dol. — Iz čevljarke stroke: Fon Avgustin iz Celja, Ocvirk Maks iz Loke pri Zid. mostu, Paščinšek Feliks iz Jurklostra, Zajamske Leopold iz Završ. — Iz kolesarske stroke: Kočevar Karl iz Zalca. — Pečarske stroke: Paušer Ignac iz Celja. — Črevarske stroke: Mozer Julijana iz Celja. — Krojaške stroke: Reberšek Bernard iz Črna gora, Krevelder Mihael iz Celja. — Kovarske stroke: Košir Elko iz Laškega. — Mizarске stroke: Zupane Jože iz Celja, Polovšek Franc iz Skrna, Medved Alojz iz Tekačevega, Strnad Anton iz Ponorja. — Torbarske stroke: Ilnar Karol iz Maribora. — Mehaniške stroke: Dobnik Henrik iz Konjic in ključavničarske stroke: Arzenšek Martin iz Konjic.

c Ponoven padec brezposelnosti. 20. maja je bilo v evidenci celjske borze dela 622 brezposelnih (512 moških in 110 žensk) 10. maja pa 690 brezposelnih (528 moških in 162 žensk).

c Velika nesreča voznika na cesti. Zolnir Miha, posestnik iz sv. Ruperta pri Braslovčah, se je vozil 19. maja po cesti na vozu, v katerega je bilo vpreženih par konj. Ko se je bližal konjema avto, sta se ta dva splasila in zdivjala, pri čemer je Zolnir padel z voza pod kolo, ki mu je zmečkal prsni koš. Nesrečneža so prepeljali v celjsko bolnišnico.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »Ženski raj« (Frauenparadies), ob 14.30 matineja »Divji lov« (Indijanci).

Izvoz lesa v aprilu

V aprilu je znašal po uradnih podatkih izvoz lesa iz naše države 116.295 ton (aprila 1936, v dobi sankcij, 88.872 ton) v vrednosti 109,6 (63,7) milij. Din. Naš izvoz v aprilu letos je šel v Anglijo 20.271 ton za 26,0 milij. Din, v Nemčijo 16.020 ton za 17,0 milij., Italijo 15.304 ton za 13,3 milij., Madžarsko 22.108 ton za 11,4 milij., Alžir 2.678 ton za 2,3 milij., Francijo 1.029 ton za 1,6 milij. dinarjev, itd.

Skupno je v prvih 4 mesecih letos znašala vrednost izvoženega lesa iz Slovenije 358,5 milij., dočim je lani vse leto znašal izvoz 544,7 milij. Din.

Za celo leto 1937 se mora računati z izvozom lesa v vrednosti okoli 1 milijarde dinarjev.

V naslednjem podajamo primerjavo lanskega in letošnjega izvoza:

	1936	1937	1936	1937
januar	36	75	37,1	75,3
februar	39	81	37,1	81,9
marec	58	101	55,7	91,7
april	69	116	63,7	109,6
Skupno	202	374	198,6	358,5

Društvo ekonomistov v Ljubljani

V četrtek zvečer je bil v Trgovskem domu pod predsedstvom g. Zdenka Kneza občni zbor Društva diplomiranih ekonomistov in komercialistov, odbora v Ljubljani. Na tem občnem zboru je bilo sklenjeno, da se ljubljanski odbor osamosvoji ter so bila v ta namen sprejeta pravila, po katerih se nova organizacija imenuje Društvo ekonomistov v Ljubljani. Organizacija pristopi v Zvezo ekonomistov kraljevine Jugoslavije v Zagrebu.

Nadalje so bili pri volitvah izvoljeni: za predsednika g. Zdenko Knez, za podpredsednika g. Fran Kobler, za tajnika g. Lojze Pipp, za blagajnika g. Zvonimir Lukič; v odbor pa gg.: Ivan Avenek, dr. Vlado Valenčič, Hrvoj Majster, dr. Jože Lavrič, dr. Jože Pokorn in dr. Miro Sovdat.

Kongresa ekonomistov v Zagrebu, ki bo 19., 20. in 21. junija v Zagrebu, se udeležijo tudi večja delegacija iz Ljubljane ter bodo člani ljubljanskega društva imeli na kongresu važne referate. Tako bo predaval g. Zdenko Knez o financiranju gospodarskih podjetij v naši državi, g. Hrvoj Majster o namestitvi industrije v Jugoslaviji, inž. Lojze Pipp o revizijski in kontrolni službi v naših mestih s posebnim ozirom na položaj ekonomistov.

Svetovna trgovina se oživlja

Iz majskega statističnega bulletina Zveze narodov posnemamo, da je bila vrednost svetovne trgovine v marcu 1937, preračunana na zlato, 24% višja kot v marcu lani in za 12,6% višja kot v februarju letos. V prvem četrtletju 1937 je prekašala svetovna trgovina svetovno trgovino v zadnjem četrtletju 1936 za 18%, v primeri s prvim četrtletjem 1936 pa se je povečala za 2,5%. To je prvokrat po 7 letih, da je svetovna trgovina, preračunana na zlato, narasla v primeri z odgovarjajočim četrtletjem prejšnjega leta. Skoro vse velike trgovske države so sodelovale pri tem povišanju. V primeri s 1. četrtletjem 1936 je narasla vrednost, preračunana na zlato, pri uvozu v USA za 40%, za Japonsko 32%, Kitajsko in Belgijo 32%, za Švedsko in Francijo 19, Češkoslovaško 17,6, Holandsko 16, Švedsko 15, Anglijo 13, Argentino 10, Nemčijo 3,4%, zmanjšanje pa izkazujeta Avstralija za 1% in Indija za 4,5%.

Izvoz pa je narasel od lani na letos v Argentini za 10%, v Italiji za 67, Kitajski 44, Indiji 33, Belgiji 30, Holandiji 27, USA 24, Kanadi 23, Češkoslovaški, Švedski in Japonski 20%, Nemčiji 13, Angliji in Avstraliji za 12,5 in Franciji 1%, dočim se je švicarski izvoz zmanjšal za 4%.

Izvoz koruze

Izvoz koruze je dosegel v aprilu letos 71.737 ton v vrednosti 68,34 milij. din. Skupno je znašal lani od 1. oktobra do konca leta izvoz 5532 vag. za 52,5 milij., letos v prvih 4 mesecih pa je izvoz narasel na 17.068 vag. za 157,5 milij. din. Tako smo torej od 1. oktobra lani do 30. aprila letos izvozili 22.600 vag. koruze za 210,1 milij. din.

Zvišanje cen papirja. Letos so bile dne 20. maja že četrti zvišane cene papirja, in sicer za 10%. Skupno znaša povišanje sedaj že 26%. V zvezi s tem poroča Zveza grafičnih podjetij, podružnica Zagreb in Split, da bodo njih člani povišali cene svojim tiskovinam za toliko, kolikor so povišane cene papirja.

Izpremembe v davku na poslovni promet in v luksuznem davku. Na željo interesentov je minister financ predpisal izpremembo o skupnem davku na poslovni promet in luksuznem davku glede na usnje in izdelke iz usnja, da se prepreči dvojna obdavčitev.

Kulturni obzornik

Kovačičev zbornik

Zgodovinsko društvo v Mariboru je v 32-letni kom Casopisa za zgodovino in narodopisje (snopič 1-4) počastilo 70-letnico prelata Frana Kovačiča, teologa in zgodovinarja. Kovačičev zbornik obsega 34 razprav s področja zgodovinskega in narodopisnega ter šteje 340 strani. Knjižotrska cena 100 Din. (za člane 50 Din.). Uredila sta ga Franjo Baš in Janko Glaser.

Številne znanstvene razprave so bogato ilustrirane z lepimi reprodukcijami, kar predstavlja veliko znanstveno in oblikovno vrednost zbornika. Na prvem mestu razpravlja Mihovil Abramčič iz Splita o predstavah Ilirrov na antičnih spomenikih. Po kratkem pregledu o predstavah tujih in poraženih narodov v antični umetnosti postavlja avtor vprašanje, če so se nam ohranili spomeniki in z njimi predstave ljudskih rodov, ki jih imenujemo Ilire. Nato ugotavlja, da je eden takšnih spomenikov znamenita Gemma Augustea, potem reliefna plošča iz Garduna in še več drugih, ki jih vse natančno opisuje in razlaga. Balduin Saria iz Ljubljane objavlja rezultate svojega študija, ki ga je podvel na najstarejšem epigrafičnem gradivu iz Poetovija, kamor spadajo trije izdi posvečeni napisi ter votivna ara s posvečilom Serapidu. Poleg napisnega gradiva izpričuje kult egiptovskih božanstev v Poetoviju dvojje reliefnih svetilk. Iz nahajališča teh izkopanih določa avtor tudi kraj, kje je etalo svetlišče egiptovskih božanstev. Viktor Hoffiller iz Zagreba poroča o novih rimskih delad in sicer objavlja s tem 4 nove rimske bronaste žetade, ki so bile izstrgane v Kolpi pri Sisku, v Savi pri mestu Bok, dalje v Savi pri Martinski vasi in četrti pri Mokricah. Obširen in temeljit članek je napisal France Mesmesel iz Skopja, v katerem opisuje rezultate arheološkega raziskavanja v južni

Srbiji po vojni ter njih znanstvene uspehe, na kar preide na glavni predmet svoje razprave, ki ga predstavlja starokrščanska bazilika v Svudolu pri Bitolju. Bazilika je točno opisana, določen je njen arhitekturni tip ter približen čas postanka. Dragocen zgodovinski donesek je oskrbel Frane Grivec o slovenskem knezu Kocelj, učenec in pokrovitelj sv. Cirila in Metoda. Kocelj je bil namreč zaščitnik ter učenec slovenskih apostolov v slovanskem smislu in prav tako v verskem nauku in krščanskem življenju. Nekatera dejstva dajejo podlago za mnenje, da je delovanje sv. Cirila in Metoda vplivalo tudi na amer. Koceljeve politike. Germani so dobro spoznali, kolik zaščitnik Metodov je Kocelj, ter je verjetno, da so iz teh razlogov zakrivil njegovo žalostno usodo. K postanku urbarjev iz leta 1309 in leta 1322 za Salzburško posestvo v Posarju piše Milko Kos iz Ljubljane. Ti urbarji poročajo, da je bilo med Savo in Sotlo na Salzburških posestvih skoraj polovico kmetskih gospodarstev opustelih in neobdelanih. Avtor raziskuje to dejstvo in ga razlaga iz poka kolonizacije. S tem pobija nasprotna mnenja, ki vidijo razlog teh opustelosti v poplavih, kakor jih na nekaterih mestih omenja urbar 1309. Konservator France Stele poroča o freskah, ki so bile lani odkrite v župni cerkvi. Najdba je umetnostno zgodovinsko važna, kajti Stele je ugotovil, da je to delo izšlo izpod rok elikarja, ki je izvršil starejši plasti preebiterija v cerkvi sv. Janeza na Bohinjskem jezeru, ter postavlja kot čas postanka tretje ali četrto desetletje 15. stoletja. Obsežni so popravki in dostavki, ki jih Josip Turk objavlja o početkih ljubljanske škofije. Ti njegovi znanstveni rezultati so važni za več kot tristoletno zgodovino ljubljanske škofije ter po pravljajo splošno razširjeno zmotu, da je bila ljubljanska škofija takoj po ustanovitvi izvela izpod oblasti oglejskega patriarha kot metropolit in neposredno podrejena svetli Stolici. V prvem delu pretrsa avtor mnenja zgodovinarjev, potem naziranja ljubljanskih škofov, naziranje svetle Stolice, pričanje virov ter jurisdikcijske spore avstrijske vlade z oglejskim patriarhatom in spore ljubljans-

Borza

Dne 21. maja. 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237,30 do 238,80.

Avstrijski šilling je v Ljubljani malo popustil na 8—8,10, dočim je v Zagrebu ostal neizpremenjen na 7,9750—8,0750, v Belgradu pa je beležil 7,9453 do 8,0453.

Grški boni so beležili v Zagrebu 33,40—34,10, v Belgradu 33,45—34,15.

Italijanske lire so ponujali v Zagrebu po 2,15, po tem tečaju pa je bilo tudi povpraševanju v Belgradu.

Nemški šekl so se v Ljubljani malo učvrstili na 12,08—12,23, v Zagrebu na 12,0850—12,2850, za konec maja so beležili 12,20 blago, za sredo junija 12,15—12,35, za konec junija 12,11—12,31, za konec julija, sredo in konec avgusta pa 12,25 blago. V Belgradu so beležili 12,0915—12,2915.

Devizni promet je znašal v Belgradu 2,655,598 dinarjev, v Zagrebu 2,770,000 Din. Efektivni promet je bil v Zagrebu srednji, v Belgradu je dosegel 2,239,000 Din.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2398,16—2412,76
Berlin 100 mark	1750,52—1764,40
Bruselj 100 belg.	734,95—740,01
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	215,05—217,11
Newyork 100 dolarjev	4326,00—4362,31
Pariz 100 frankov	194,36—195,80
Praga 100 kron	152,04—153,14
Trst 100 lir	228,70—231,78

Curih. Belgrad 10, Pariz 19,50, London 21,6075, Newyork 437,25, Bruselj 73,7250, Milan 23,0250, Amsterdam 240,3750, Berlin 175,75, Dunaj 81,50 (81,80), Stockholm 111,40, Oslo 108,5750, Kopenhagen 96,45, Praga 15,26, Varšava 83,—, Budimpešta 86,—, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,5450, Buenos Aires 132,75.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% inv. pos. 87—88, agrarji 52—53, vojna škoda promptna 406—407, begl. obveznice 76—77, 4% sev. agrarji 51—53, 8% Bler. posojilo 94—96, 7% Bler. pos. 85—86, 7% posojilo Drž. hip. banke 98—100, Trboveljska 250—260.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 87,75 do 88, agrarji 52—52,75, voj. škoda promptna 405 do 406,50, begl. obv. 75,75 denar, dalm. agrarji 74,50 bl., 4% sev. agrarji 52,50 bl., 8% Bler. pos. 94,50—95, 7% Bler. pos. 84,75—85,50. — Delnice: Narodna banka 7,150—7,250, Priv. agrarna banka 195—197, Trboveljska 250—260 (250), Gutmann 55—65 (65), Isis 25 den., Danica 42 bl., Osm. liv. 180—190, Osl. eladk. tov. 200 bl., Beškerek 650 denar, Dubrovačka 370—380, Jadranska plov. 400 denar, Oceania 250 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 87,75 do 88, agrarji (53), vojna škoda promptna 407,25 do 408 (407), za konec junija 406—407 (406,50), begl. obv. 76,25—76,75 (76,50), dlm. agr. 74—74,50 (74,25), 4% sev. agrarji 52—52,50, 7% Bler. pos. 85,75—86,25 (86), 7% pos. Drž. hip. banke 99,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7,100—7,200, Priv. agr. banka 197—198 (198, 197,50).

Dunaj. 21. maja. V začetku se je večina tečajev delnic izboljšala, kasneje pa je spekulacija povzročila večje oddaje, kar je imelo za posledico, da je na koncu bilo stanje pretežno nižje kot včeraj. Vendar se tečajne izpremembe gibljejo v ozkih mejah. Beležili so (v oklepajih včerajšnji tečaj): Donavsko-savsko-jadranske obligacije 63,05 (63,20). — Delnice: Länderbank 86 (86), Narodna banka 159 (158), Donavsko-savsko-jadranska 18,25 (18,30), Graz-Köflach 31 (31), Steg 27,85 (28,10), Magnesit 91,65 (95), Trboveljska 30,98 (29,90), Alpine 46,15 (46,65), Berg-Hütten 665 (665), Rima Murany 95,85 (97,40), Steyr-Daimler-Puch 215,50 (217), Leykam 71,50 (70,50), Semperit 66,45 (66,95).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizprem. Tend. neizprem. — promet srednji.

Dne 21. maja bo borza zaprta.

Sombor. Pšenica: ban. 172—174, bač. okolica Sombor 173—174, gornja bač 174—176, srem., slav. 175—177, bč. ladja Begej 178—180, bč. banas. potiska šlep 178—180. — Rž: bč. 153—155. — Ječ: men: bč. srem. 63—64 kg 120—122,50, bč. spomlad 67—68 kg 125—127,50, bč. spomlad 127,50—130. — Koruza: bč. srem. garant kval. 91—93, bč. bela 2% 95—97. — Moka: bč. Og. 265—275, 245—255, 235—245, 205—215, 165—175, 115—120.

Ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet 59 vag.

ARAB-čeva priljubljena jed so pražene kobilice

a naši

Kiki
BONBONI

Bodi kjerkoli Kiki povsodi!

Živina

Živinski sejmi v Ptuj. Na živinski sejem dne 18. maja je bilo prignanih 43 volov, 381 krav, 10 bikov, 41 juncev, 76 telic, 5 telet, 78 konj, 7 žrebet — skupaj 641 glav živine. Prodanih je bilo: 17 volov, 156 krav, 6 bikov, 8 juncev, 47 telic, 2 teleti, 34 konj, 4 žrebeta — skupaj 264 komadov. V Avstrijo je bilo od tega prodanih 9 konj. — Cene so bile sledeče: vol 4—5 Din, krave 2—4,50, biki 3,25—5, junci 3,50—4,75, telice 3,25—4,50 Din za kg žive teže. Konje so prodajali od 800—5000 dinarjev eden, žrebeta 1000—2000 Din. — Na svinjski sejem dne 19. t. m. je bilo prignanih 97 svinj, 299 prascev — skupaj 396 kom. Prodali so od tega 84 rilcev. Cene zanje so bile: prasci 6 do 12 tedno stari 60—160 Din za komad, pršutarji 6,75 do 7 Din za kg žive teže, debele svinje 7—7,50 dinarjev, plemenske svinje 5,75—6,50 Din za kg žive teže.

Zahtevajte povsod naš list!

Tobačne srečke

Na 125. žrebanju dne 14. maja so bile izžrebane te-le serije tobačnih srečk za amortizacijo.

304,	402,	561,	604,	808,	828,	880,
1136,	1247,	1428,	1579,	1679,	1744,	1744,
1929,	2028,	2064,	2110,	2245,	2467,	2467,
2471,	2643,	2749,	3064,	3190,	3284,	3284,
3485,	3745,	3843,	4144,	4347,	4358,	4358,
4185,	4545,	4780,	4949,	5276,	5348,	5348,
5631,	5638,	5693,	6450,	6547,	6667,	6667,
7061,	7170,	7365,	7582,	7778,	7781,	7781,
7982,	8231,	8236,	8264,	8321,	8321,	8321,
8581,	8655,	8695,	8730,	8827,	8863,	8863,
9036,	9064,	9100,	9183,	9213,	9270,	9270,
9305,	9888,	9423,				

Dobitki pa so bili naslednji:
Ser. 8400 št. 23, dobitek 16.000, ser. 4000 št. 5 dobitek 1000, ser. 7123 št. 40 dobitek 500, ser. 7615 št. 45 dobitek 500.

Po sto dinarjev:
Ser. 1033 št. 22, ser. 6079 št. 18, ser. 6178 št. 30, ser. 6411 št. 25, ser. 6736 št. 75, ser. 6880 št. 34, ser. 9214 št. 79, ser. 9551 št. 28, ser. 9642 št. 67, ser. 9761 št. 32.

Po 50 dinarjev:
Ser. 191 št. 7, ser. 2513 št. 94, ser. 2538 št. 8, ser. 3632 št. 85, ser. 4179 št. 84, ser. 5629 št. 50, ser. 6493 št. 79, ser. 6912 št. 46, ser. 7791 št. 80, ser. 9914 št. 95.

Srečke Rdečega križa

dne 14. t. m. so bile izžrebane za amortizacijo te-le serije srečk Rdečega križa:

315,	519,	666,	1104,	3832,	3964,	3156,
2656,	2049,	5127,	5416,	5442,	5652,	4648,
4695,	5857,	6405,	6664,	6878,	6941,	5815,
5816,	7394,	8778,	8876,	8236,		

Dobitki so bili naslednji:

serija	št.	dobitek
477	74	50,—
506	50	50,—
1033	3	100.000,—
1294	96	200,—
3553	44	50,—
1801	54	50,—
1961	19	50,—
2315	4	50,—
2503	23	50,—
2629	70	200,—
3022	9	50,—
3199	35	1.000,—
3286	62	200,—
4011	57	50,—
4591	33	50,—
4634	64	50,—
5047	58	50,—
5729	83	200,—
5916	23	50,—
6163	16	50,—
7199	99	50,—
7256	24	200,—
7668	25	50,—
7749	74	50,—
7793	75	50,—
7799	80	50,—
8210	62	50,—
8630	77	50,—
9690	92	50,—

jemu članku naslov »Prešeren in Kranj 1846 do 1849«. Najprej očitava v nji socialno strukturo mesta Kranja v tisti dobi, ko je bil Prešeren imenovan za deželnega odvetnika v njem, nato pa poudarja odlične sposobnosti Prešerna-pravnika ter doživlja marčnega prevrata. Dr. Anton Breznik piše o slovenskih besedah v češčini, slovaščini in poljščini. Iz kulturne zgodovine Maribora ima zbornik dve razpravi. V prvi poroča Jaroslav Dolar o stremiljenju po slovenskem literarnem listu v Mariboru od Trstenjakovega »Navetac do Tomšičeve smrti, v drugi pa doprinaša Janko Glaser k zgodovini prve slovenske tiskarne v Mariboru. »Prevaljski punt o Sinsvetih 1918« je naslov spominov na začetek prevrata v Mežiški dolini, ki jih objavlja dr. Fran Sušnik. Dr. Anton Dolar razglablja o Koroskem plebiscitu in načelu pariete, ter pokazuje, da je prav to na videz napredno in demokratično načelo bilo v našem slučaju neumestno in zmotno radi neenakosti položaja in posledic. Anton Melik opredeljuje jugoslovansko državno mejo z genetičnega stališča ter analizira posamezne odede po dobi in motivih nastanka ter po geografskih značilnostih.

Iz zgodovine in narodopisja v prekmurski publicistiki piše Vilko Novak ter omenja bogato gradivo, ki ga imajo v tem oziru nabožni in zabavni listi Slovencev v Prekmurju. Dr. Ivan Grafenauer objavlja rezultate svojega študija o najstarejših slovenskih zagovorih (dvočlenih in enočlenih), Matija Murko iz Prage pa omenja zgodovinske podatke o slovenskih narodnih pesmih z željo, da bi naše zgodovinarje opozoril, naj iščejo sledove o slovenskem petju v raznih zgodovinskih virih. Dr. Josip Tominešek je pripeval ekrbno obdelano razpravo o prvem sestavnem nabiranju slovenskih narodnih napევov. Josip Mravljak razpravlja o izvoru in postanku vulgarnih imen kmavcev v vuzenškem okolišu. Franjo Baš pa je posegel v še slabše obdelano področje ter napisal obsežno razpravo o izgonih na Dravskem polju.

Brezbožniški voditelji imajo državno pokojnino

Propaganda brezbožnikov je vedno hujša

Dne 1. maja 1936 je postala pravomočna odredba, ki usposablja voditelje ruskih brezbožniških zvez, da so sprejeti med uradnike. Vsi sodelavci in voditelji raznih organizacij in podorganizacij brezbožniških zvez bodo tudi prejemali državno pokojnino, ko stopijo v pokoj. Pri odmeri pokojnine se bodo ozirali na posebne zasluge za brezbožniško propagando. Tako so postale brezbožniške organizacije v Stalinovi Rusiji vprav državna postava!

Na nekem sestanku sovjetskih državnih pravdnikov v Moskvi je podal pravosodni komisar Kriľenko, ki je v poslednjem času kot javni tožnik nastopil v več političnih procesih, zanimiva razkritja o vlogi, kakršno imata po nazorih boljševiških mogočnejših duhovnik in brezbožnik v novi sovj. državi. Kriľenko je dejal, da je duhovščina dandanes nositeljica protirevolucionarnega duha. Državni pravdniki kot zaščitniki nove ustave naj se vedno zavedajo, da »je duhovnik zajedavec, ki ga bodo sovjeti samo dotlej trpeli, dokler bo tiho in pri miru. Če se bo pa začel vmešavati v državo, ga je treba zgrabit in uničiti. Brezbožnik pa,« je dejal Kriľenko, »je idealist, je borec za komunistično zamisel, je mož, ki širi boljševiško kulturo. Državni pravdniki morajo brezbožnike štiti in jim pomagati, ker tvorijo v gradnji diktature sovjetov in svetovne revolucije velike sestavne sile.«

Za pripravo za popolno militarizacijo civilnega prebivalstva je državna organizacija »Osoviahima«. Generalni sovet te organizacije in pred-

sedstvo brezbožnikov sta sklenila dogovor, ki bo veljaven s 1. julijem t. l.; po tem dogovoru bo krog 6 milijonov članov vojaške zveze avtomatično vključen v brezbožniške zveze. Kdor se tej odredbi ne bo pokoril, ga bodo izključili iz »Osoviahima«, ker ne more biti nihče zanesljiv član boljševiške vojaške organizacije, kdor ni tudi zeno brezbožnik! To izjavo si je treba zapomniti, zakaj, po njej pridobi propagandni fond brezbožnikov kar 15 milijonov rubljev več članarine!

V Smolensku so hoteli verniki sezidati novo cerkev na kraju, kjer je bila prejšnja, a so jo bile oblasti podre. Zveze brezbožnikov in krajevna strankina skupina so ostro nastopile zoper to namero. Prepovedali so zidanje, ki so ga morali po novi ustavi sicer dovoliti, vendar so opirali svojo prepoved na to, da je radi letalskih napadov nevarna cerkevna stavba za ves kraj, češ da je tako ves kraj bolj viden! Komunisti celo zahtevajo, da naj se zapleni nabrani denar za zidanje cerkve in se uporabi za vojaško brambo!

Kakor je znano, imajo v Moskvi muzej brezbožništva. Nedavno je izšlo poročilo o muzeju, ki pa dovolj jasno pove, kako napreduje boljševiški ateizem. Od 1. januarja 1934 do 1. maja 1934 je bilo v muzeju 44.000 obiskovalcev; a letos si je v istem času prišlo ogledat muzej 104.000 oseb! Za veliko noč je bilo ondi vsak dan po 3200 obiskovalcev; to so bile večinoma strnjene skupine rdečih armijcev ali šolarjev.

Evropejec postane tu fakir, ki si kuje nevidne, razbeljene železne palice krog života. Telo sliči podzemski jami, kjer vse curlja s kapnikov, le da ni hladno. V štirih urah smo iz desetih kokosovih orehov izlili vodo ko vriskajoče katarakte vase —, pa stoji — še zmeraj ta peklenska vročina ko obzide kaznilnice krog naših teles.

Po reki Kelami, ki se vsa ilovnata vleče skozi goščo te dežele, plavajo bambusove barke. Parada samih palm se eklanja čez lenobo vode, v kateri se kopljejo cebuji in sloni. Hindi umivajo svojo živino ko otroke in z vedri izlivajo hlad na njih žareča trupla.

V tropični srboritosti gnezdi neki budistični samostan. Obratih glav in v oranžnorumenih oblačilih stopajo svečeniki v mali tempelj, ki je poslikan s kljukastimi križci. Sladkobni vonj se dviga iz male stavbe in spominja z venečimi cvetovi na trohnobo vseh krasot in lepot. In kjer je veliko cvetja, je tudi dosti minljivosti in kjer ni nič cvetov, ni nič minljivosti. Torej je vsa ljubezen sveta takšna — zato so se ti menihi zatekli k Budi, k nauku in občestvu.

Sedimo pod mangojevimi drevesi na samostanskem vrtu. Drug drugega ne razumemo. Menihi se smehljajo, mi pa priknavamo temu izpraševanju. Ker mi je že sitno, vdenem nov film v aparat, ki ošilim svinčnik in kadim cigareto za cigareto. Menihi pa me gledajo, kakor človek opazuje stvari, ki so odveč na tem svetu. Za svojo srečo ne potrebujejo ne momentnih posnetkov ne ošiljenih svinčnikov in nikotina. Njih nauk je treba doživljati, zemlja dežele olajša to pot — in ko dosežejo pozemsko nirvano, je skok skozi smrt le majhen korak v večno odrešenje.

Lord Filip Snowden, bivši zakladni kancler angleške vlade, ena najznačilnejših osebnosti v angleški povojni politiki, je v svojem gradiču v Surrey po dolgem bolehanju umrl.

Novi nuncij v Varšavi

Dne 18. maja je dospel v Varšavo novi apostolski nuncij Cortesi. Cortesi, ki je titularni nadškof sirakuški, je bil pred letom imenovan za nuncija v Madridu. Radi izbruha ondantne državljanske vojne pa ni mogel nastopiti tega mesta in je zato dobil imenovanje za v Varšavo.

Pot svilene nogavice

V davnem Rimu so si moški in ženske ovijali meča s povoji. Iz tega so se pozneje razvile nogavice s podplatom, ki so jih nosili samo moški. Iz teh nogavic pa so se spet razvile hlače — samo za moške. Tedaj so nogavice odločili od hlač in uporabljali vako oblačilo zase. Neki prebrisani Švicar se je v 16. stoletju izmislil, da bi iz svilenih nitk začeli pletiti nogavice. Ker so bile te nogavice jako dragocene, so jih nosili samo izbrani, visoki krogi. Francozi so ob času vladanja Franca I. uvedli nošnje pletenih, svilenih nogavic za na dvor. V nekem poročilu o razkošju obek na svatbi sestre Henrika II. z vojvodo Savojskim, so omenjene svilene nogavice kot nekaj prav posebnega.

Zdaj so se začeli splošno zanimati za svilene nogavice in vse je le čakalo na kakega izurjenega izdelovalca. Tudi v Angliji, kjer je zaslovel William Ridex (1564) kot pletilec nogavic, so bile svilene nogavice jako priljubljene v višjih krogih. Kraljica Elizabeta je bila najbolj vneta častilka svilenih nogavic. A svojim dvornim gospem je prepovedala nositi jih, češ, da si smejo le kraljevske noge lastiti pravico za nošo takega razkošja. Izdala je celo postavke, ki so prepovedovale uporabo svilenih nogavic.

Anglež Lee je izumil za tiste čase izredno dobro sestavljen pletilni stroj za izdelovanje svilenih nogavic. A zaradi kraljevske prepovedi se izdelovanje ni moglo širiti v Angliji in zato se je Lee s svojim »pletačem« odpravil v Francijo. Navzlic slabim izkušnjam na angleškem dvoru, se je Lee vendarle javil francoski kraljici, Mariji Medici, ki je bila dotlej nosila le bombažaste nogavice. Koj se je navdušila za pletene svilene nogavice in jih je naročila mnogo parov zase. Vendar se Leejeva iznajdba tudi v Franciji ni nič bolje obnesla ko v Angliji, ker so razne dvorne spletke preprečile naročila. Le počasi in z velikim trudom je dosegel, da so začeli svilene nogavice naročati tudi velikaši izven dvora. Zaenot pa so se začele oglašati pikre opazke zoper tako razkošje. Neki satirični spis, »Postave galanterije«,

ki je izšel sredi 17. stoletja v Parizu, se je vedno norčeval iz svilenih nogavic.

A niso le v Franciji nosili kratkih hlač-dokolenk in svilenih nogavic. Ta noša se je polagoma razširila po vsej Evropi, vendar je bila francoska nogavica vedno za zgled. Tu so uvezli v nogavice umetniške vzorce, rože, prtiče in jih krasili z zlatimi nitmi. Nekaj časa je bilo moderno in jako elegantno, da so v svetle nogavice uvezli zlate črke. Z revolucijo, ko je prenehala noša dokolenk, je bila prekinjena tudi nošnja svilenih nogavic. Pozneje so prišle na vrsto bombažaste in volnene nogavice.

Pred kakimi tridesetimi leti so vnovič spoznali pomen svilenih nogavic. Prišle so v modo. Dandanašnji niso svilene nogavice nobeno razkošje več.

Mož z brado: »Ali se me nič več ne spominjaš? Tvoj součenec sem bil v ljudski šoli!«
Drugi: »Ne... ne spominjam se tovarša, ki bi bil imel črno brado...«

Junaštvo poljskega diplomata

Iz Varšave poročajo: Iz opisov španskih begunccev, ki so nedavno dospeli s poljskim parnikom »Vilja« v Gdini, je šele zdaj prišlo poročilo o junastvu poljskega madridskega poslanika Marjana Szumlakowskega. Madridska vlada mu je obljubila, da ne bodo španskim beguncem, ki odidejo na Poljsko, niti lasu škričli. Ko so jih pa v pristanišču Valencije pregledovali člani španske GPU, je trdil eden izmed agentov GPU, da je spoznal med begunci nekega častnika Francove armade. Navzlic ugovoru poljskih konzularnih uradnikov, so naperili proti osumljencu obtožbo in so dotičnega v »imeni ljudske vlade v Valenciji« obsodili na takojšnjo smrt z ustrelitvijo. Nesrečnika so vkleknili in ga postavili k zidu. V razdalji 10 metrov so postavili strojno puško in so čakali častnika, ki naj bi vodil eksekucijo. Prav tedaj pa se je z avtom pripeljal tjakaj madridski poljski poslanik Szumlakowski. Takoj je sprevlel ves položaj in je ostro nastopil sprčo došlega izvršilnega častnika madridske vlade. Poslanik je uveljavljal svoj ugovor s tem, da je na smrt obsojeni že pod varstvom republike Poljske. A častniku se ni zdelo vredno poslušati konzula Szumlakowskega in je že dal znak za streljanje. Tedaj se je zgodilo nekaj nezasižanega: Poslanik Szumlakowski se je postavil pred obsojenca in ga s svojim telesom zavaroval, rekoč: »Streljajte! Toda vedite, da ste naperili orožje zoper zastopnika republike Poljske!« Nato je prekrizal roke na prsih in se mirno zadržal v strojno puško. To junško ponašanje poslanika, ki je svoje lastno življenje zastavil za rešitev tujega, španskega državljanca, je vse osupnilo. Poveljnik španske GPU je umaknil obsodo in je spustil obsojenca z drugimi begunci vred na poljsko ladjo. Rešenec je zdaj v Gdini.

»Kdo vam je dovolil tu ribe loviti?«
»Moja žena...«

ZA JETIČNE IN OSLABELE

Vranične rezine

Košček presnega masla umetaj, pretlači vraničo ali jih nastrgaj, dodaj popra in soli, namaži rezine zemelj na debelo s tem in jih speci v masti. Potem jih daj v posodo za juho, naliž vroče juhe nanje in daj na mizo.

Minutna jetra

Oprana jetra brez kože razreži na tanke rezine, jih poslaj v moki, soli in popru, vrzi v razbeljeno mast za minuto in jih koj daj na mizo.

Preiskovalna ameriška komisija v ponesrečenem zrakoplovu »Hindenburg« na delu

Sprehodi po Ceylonu

Medtem ko v Evropi čistijo zimske šipe in mečejo premog v peči, se peljemo proti vročemu Ceylonu.

V pristanišču Colombo so ceste z berači obdane. Ves otok dviga prosoče roke kvišku. Na stopnicah templja jemlje neki slepec zdaj to zdaj ono oko iz očesa votline in ju razkazuje ko sadje. Krošnjari so nadležni ko moskiti in ponujajo molke, opice, dragulje in gobavo bolezen. Neki barantač nam — tujcem — ponuja košaro premoga.

Na trgu za zdravila visijo zdravilne korenine in čudodelne rastline ko lijanje po šotorih. Kar armade dišav se dvigajo v ozračje in ga napadajo, da ti dražijo vse sluznice. In kar prekihamo se skozi gnečo in zmedo cest.

Tovorna živina je tetovirana ko ljudje. V obcestnih jarkih sedevajo krasote samih teles in glav. Za najneznatnejšo zastopnico teh ubogih žensk bi si v kaki evropski kavarni kar vratove izvinili. In godba bi prišla iz takta, čim bi kaka ceylonska krasotica stopila v kavarno. Tu pa leži v smetišču in žveči »betel«.

Iz temine templja se vali žrtveniški dim in tiho bobnanje. Napol goli vratarji čuvajo pri vhodu. Sunkoma padajo molitve na cesto ko pivci iz krčme. A ritme povozov tramvaj. Sprevodnik ima obleko ko kak general in bi moral dajati načrte bitk namesto vozovnic.

Medtem ko opazujem fakirja, ki si za miloščino zasadi celo vrsto igel v prsi, mi neki Indijec sname tropsko čelado z glave in me z njo popahlja. Slednjič moram plačati v ospredje in v ozadje.

V bazarskih ulicah je vsa bitnost spremenjena

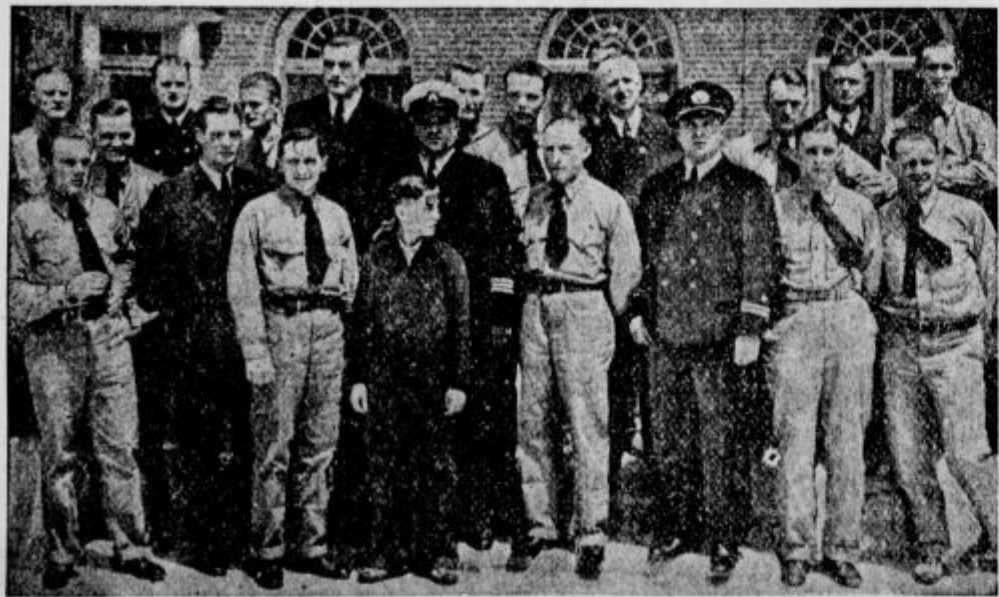
v kupčijo. Slehera razpoka v zidu je nadevana z blagom. V ozadiju sedi branjevec na mizi in si podi muhe z dolge brade. Od desetih rupij »zglahaš« na pol rupije — in daš za ruto še zmeraj preveč.

Na sadnem trgu se trkljajo ananasi, mangojevi sadeži in otroci. Tla so spolzka drča iz same gnolobe. Rast in pogin sta na Ceylonu — ko nikjer na svetu — kar prijemljivo kipotvorstvo. Ceylon ni drugega ko orgija samih vrtov — a nad njimi kroži mrtvaški plič.

Od jutra do noči nas zasleduje četa moških, žensk in otrok, ki menda za ta dan nimajo drugega dela. In pred neko domačo kavarno naraste ta četa tako, da je kar ljudsko zborovanje. Vsa hiša je eno samo stranišče. Pajčevine nam visijo prav v skodelice s kavo in gospodar si navrti globok rov v nos...

Tu so širni travniki, ki na njih uganjajo samo čarovnije, kjer nastopajo fakirji kar v epidemijah in plešejo za stavo s strupenimi kačami. Tu človeka prevzame izkušnja, da bi vse prečrtal, karkoli je doslej videl na potovanju. Barva življenja pada tu navpično — ko sončni žarki — kar v sredo tega zelenila. Barantači mečejo bremena svojih samokolic na tla in jih hvalijo ko majhna kraljestva. Prerokovalci vidijo globlje v bodočnost ko angleška politika in neki gospodični, ki potuje krog sveta in je iz Melbourneja, ukradejo deset tisočakov. Se sreča, da je tega dne avstralski denar padel za nekaj stotink.

Večkrat ne vidim niti poti ne. Iz mojega četa lije ploha in mi preplavi oči in zavest. Sleherni

Tile so ostali še živj od potnikov, k olikor jih je bilo na »Hindenburgu«

Danske jubilejne znamke za 25 letnico vladanja kralja Kristijana X. je danska pošta izdala v vrednosti 5 ør, ki kaže grad Marselisborg; 10 ør in 30 ør imata kralja na jutranji ježi po Kopenuhenu in znamka 15 ør ima naslikan grad Amalienborg

Dva računa

Nekega dne je elišal Jožek svojega očeta, ki je računal. Nenadoma mu šine dobra misel v glavo, da bi tudi on poslal materi račun za storjene usluge.

Drugi dan najde mati pod svojim krožnikom naslednji račun:

Mati dolguje svojemu sinu Jošku:
Za prinašanje vžgalic Din 2.—
Za prinašanje pošte » 2.—
Za prinašanje drv v kuhinjo » 4.—
Za vestno izvrševanje šolskih nalog » 5.—
skupaj Din 13.—

Mati je vzela račun ter ni nič rekla. Zvečer pa najde Joško poleg svojega krožnika 13 Din. Veselo jih vtakne v žep, a presenečen opazi, da je poleg tudi račun. Hitro ga prebere.

Račun za mojega sina Joškota:
Za stanovanje za deset let nič
Za hrano tekom 10 let »
Za umivanje, pranje in krpanje »
Za postrežbo v bolnici »
Za vestno izvršev. materinskih dolžnosti »
skupaj Din 00000

Joško trenutek molči, potem pa hiti k materi ter ji vrne 13 Din.

Mednarodna konferenca za lov na kite

Angleška vlada je povabila na sestanek v London vse države, ki so udeležene pri lovu na kite, to so: Argentinijska, Avstralija, Nemčija, Irsko, Japonska, Kanada, Nova Zelandija, Norveška, Portugalska, Južna Afrika in Združene države, da se pomenijo glede lova na kite v antarktiku za leto 1937-38. Vse države se morajo namreč držati pravcev, ki so potrebni za lov na kite,

Jubilej prosvetnega dela

Proslava 25 letnice kat. prosv. društva „Narodna prosveta“ v Središču

Središče ob Dravi, 20. maja.

Dolga je doba četrti stoletja, a tistemu, ki jo je doživljal, prekratka. Tudi za društvo, ki se zaveda svojih načel, ciljev in delovanja, prekratka. In ko si daje društvo ob vstopu v novo razdobje račun o svojem delu, se članstvo zamisli, čes: Kaj smo že tako stari, ko smo pa vendar še vsi mladi in navdušeni borci. In to se je pokazalo tudi v Središču. S kakim navdušenjem se je vse pripravljalo na proslavo 25 letnice. Čeprav so se našli nergači iz nasprotnega tabora, ki so hoteli zmanjšati, če ne sploh uničiti pomen proslave, so se vendar našli tudi med nasprotniki ljudje, ki so razumeli 25 letni pomen kulturnega dela za ljudstvo, šli prirediteljem proslave na roko ter po svojih močeh tudi sodelovali. In tem vsa čast! Proslava se je začela 16. maja popoldne s slavnostno predstavo »Graničarjevi« v večernim kroševanju ter spuščanjem raket. Že ta del proslave je pričal, da bo drugi dan Središče doživelo nekaj lepega. »Vse napredno misleče« naj gre na binkoštni ponedeljek k Sv. Bolfenku — se je širila okrožnica nekaj dni pred proslavo po trgu. Toda le peščica se jih je odzvala vabilu in šla. Pa ni zmanjšala s tem obiska, ampak poskrbela, da se je proslava tem bolj nemoteno lahko vršila.

Po prihodu jutranjih vlakov se je s kolodvoru razvil lep sprevod s godbo na čelu pred društvenim domom, odkoder se je pred 10 nadaljeval k službi božji v faro cerkev. In stopil je na prižnico

ustanovitelj društva g. Rajner Erklavec, ki je ključal sv. Duha na vse naše delo in poudarjal, da bomo z nasprotniki le tedaj šli lahko roko v roki, če tudi oni priznajo Duha božjega pri vsem svojem delovanju in nehanju. Sv. maša pa je daroval tukajšnji rojak, ki je v društvu zrastle, g. Modričak France. Popoldne se je vršil v društvenem domu lepo obiskani banket. Med banketom se je oglasila zdaj zdaj vesela čestitka povabljenih k 25 letnici društva. Popoldne je bilo slavnostno zborovanje s proslavo 20 letnice majniške deklaracije in nastopom mladine. G. Marko Kranjc je nihal pred nas dogodek društva od ustanovitve preko temnih dni do danes. G. Zebot Franc nam je predložil delo za majniško deklaracijo in Jugoslavijo. Inž. Nečina, zastopnik fantovske podzveze iz Maribora, pa je podal nekaj misli o športnem delu današnje mladine. — In zadelo so akordi one lepe mladinske: Dvignite Orli. V duhu so stopili pred nas nekdanji orlovski tabori. In mladina se je razvrstila pred nami od članov in članic, od mladcev in mladenk do naraščajoč. Presenetili so nas poleg domačih Maratonci iz Maribora s skokom v višino, a Ljutomerčani s prostimi telovadnimi vajami fantovskih odsekov za l. 1937. Pa sta prišla na vrsto bradlja in drog! Stari borci so nastopili! Izvrstno so rešili svoje vloge. Kdor gleda to njihovo delo in navdušenje, mora priznati, da vnebovpijoči greh stori, kdor to delo unci in zavre! Središka mladina, ki stopaš s to proslavo v novo 25 letnico, pa živi, cveti, rasti!

Kolektivne pogodbe v stavbinski stroki še ni

Ljubljana, 21. maja.

Danes ob devetih dopoldne so bila ponovno pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe med delodajalci in delavci v stavbinski stroki. Obravnavo, ki je bila v Delavski zbornici, je vodil inšpektor dela inž. Baraga. Delavske organizacije so nastopile aložno in zdi se, da je tudi med delodajalci aloga. Kljub temu, da so pogajanja že blizu sporazuma, pa so zastopniki delodajalcev izjavili, da ne morejo končno veljavno podpisati kolektivne pogodbe, ker morajo o tem povprašati še posamezna podjetja. Pogajanja, ki se vlečejo že več mesecev, se bodo nadaljevala najbrž prihodnji teden. Težko pa je reči, če bodo že prihodnji teden tudi uspela.

Koncert Akademskoga pevskega zbora v Črnomlju

Koncert, katerega je priredil v Črnomlju Akademski pevski zbor, je bil brez dvoma za nas in naše razmere velik in pomemben kulturni dogodek, kajti tako visoko stoječe glasbene prireditve pri nas gotovo še ni bilo. Temu primerno je pa vladalo tudi med ljudstvom ugodno razpoloženje, ki je prišlo do izraza zlasti v zelo zadovoljivem obisku koncerta, ne ozirajoč se na različne priprave, in to ne samo domačinov, ki so se častno odzvali, temveč tudi oddaljenih celo iz krajev nad 20 km daleč. Koncerta so se udeležili vsi javni predstavniki politične, cerkvene, šolske in samoupravne oblasti, mnogo meščanstva, pa tudi vsa belokranjska prosvetna društva, tako da je bila prostorna in precej akustična sokolska dvorana skoraj polna vnetih poslušalcev. Je pa ravno to zadosten dokaz, kako belokranjsko ljudstvo zelo čisto in spoštuje dela slovenskih skladateljev in njihovo visoko stoječo reprodukcijo ter strogo loči čisto kulturne prireditve od dnevnih politike.

Gostje so prišli v Črnomelj s dopoldanskim vlakom. Na kolodvoru so jih sprejeli: g. Klemenč Pavel, župan, za občino; g. dr. Otrin, okrajni komisar, za okrajno načelstvo; g. dekan Pavlin Bitnar, banovinski svetnik; šolski nadzornik Fr. Valjavec v imenu prosvetnih društev; g. Spiro Vrankovič v imenu Sokola in g. Karel Sterbenk, ravnatelj meščanske šole, in imenu meščanske šole; dalje brhka črnomeljska dekleta v črnomeljskih narodnih nošah, ki so izvajala tudi črnomeljsko kolo, mestna godba in drugo občinstvo. Sprejem je bil nad vse prisrčen in tipičen šegam belokranjskega ljudstva.

Koncert se je pričel s četrtturno zamudo ob pol 3 popoldne. Delil se je v dva dela, od katerih je prvi vseboval 10 točk avtorjev: Gallus, Ante luciferum in Ecce quomodo moritur iustus; Grubar, Oča naš; G. Ipavec, Vse mine, Savska, Oblaček in Danica; B. Ipavec, Zapuščena in Brezi, Jadrta ter J. Ipavec, Jutro.

Vse točke so bile vzorno izvedene, zlasti pa je imponirala dinamika, točnost in plemenita zvočnost, dosleden kontakt med zborom in dirigentom, kakor tudi interpretacija in silna prožnost glasov. Prvi tenor se odlikuje s nenavadno probojnostjo, glasbena inteligenca pa se pozna pri vseh že v samem nastopu in smiselni artiklaciji. Zbor predstavlja elitno pevsko družino in moramo biti le veseli, da smo ga mogli poslušati v svoji sredi. Ne morem pa reči, da ne bi zbor mogel še boljše rešiti svojo nalogo, kajti zapustil je vtis, da z obzirom na občinstvo ni bil notranje toliko poglavljen kot bi bil n. pr. v ljubljanski unijski dvorani. Nekaterim tudi prve tri točke, zlasti pa prva in druga, zaradi latinskega jezika in duhovne vsebine, nista ugaljali. Zavedati se pa moramo, da je bil namen izvedbe teh skladb prikazati to vrste glasbo v pravi luči in originalni izvedbi, in tako je prav, saj so to v resnici krasna in globoka dela sinov našega naroda.

Hvalčeno poslušalstvo je bilo prežeto glasbene lepote in je pri vsaki točki nagromadilo peve in dirigenta z burnim aplavzom, ki se je stopnjeval zlasti v drugem delu sporeda, ki je bil sestavljen iz narodnih, ljudskemu okusu dostopnejših pesmi. V tem delu so bili zastopani: Franc Marolt, Pastirka, Vojška in Ribniška; Oskar Dev, Flosarska in Matija Tome, Zeleni Jurij, Svatske in Napojnica. Ves drugi del sporeda je bil izveden z večjim elanom in sigurnejšo intonacijo. Občinstvo ni štedilo s priznanjem, zlasti pa je vpriporila spontane ovacije našemu rojaku prof. Vrtiz Tomcu, ki je bil osebno navzoč in tako deležen neposrednega priznanja od strani svojih rojakov. Iz vsega doživetelega pa sklepam sledeče: Koncert je izvenen kot mogočena manifestacija slovenske pesmi in z njo vred slovenske zavestnosti, ki je v belokranjskem ljudstvu še tudi globoko zasidrana. Akademskemu zboru in njegovemu dirigentu g. Francu Maroltu smo zelo hvaležni za to prireditve in želimo, da bi nas po možnosti še kdaj razveselil s sadom svojega plemenitega dela. Zavedamo se, da smo precej oddaljeni in da so režijski stroški veliki, vendar pa upamo in želimo, da ste vi, kot mi, z uspehom zadovoljni.

Žalostna slika iz Prekmurja

Slov. Krajina, dne 18. maja.

Teden za tedom se vrstijo žalostni prizori na postaji v Soboti. Starši odhajajo od svoje mladostne dece, otroci zapuščajo revne, skitane starše in vsi gredo v tuji, nepoznani svet s trebuhom za kruhom. Domači navadno sprejmo odhajajoče do Sobote in tu je zadnje slovo. Odrasla dekleta in fantje, možje in žene se ne sramujejo solz in taki prizori morajo ganiti človeka, ko sliši glasen jok, zadnje opomine revne matere, ki se boji za svojo neizkušeno hčerko, neizkušeno sina. V ponedeljek in torek sta odšla dva posebna vlaka — okrog 1000 ljudi — na državno veleposlovstvo Belje in že prej približno toliko na zasebna veleposlovstva v Bačko. Skoraj sami otroci — 15 do 16 let stari — so odšli. Jutri, v sredo, gre poseben vlak z delavci za Francijo. Tako da je trenutno že gotovo nad 10.000 delavcev na poljskem delu v Franciji in na veleposlovstvih v državi. Ljudje odhajajo, da si zaslužijo kruha in obleke, nekateri prinesejo tudi veliko jurjev, pa kaj jim pomaga, ko pa tujina le izrablja naše delavce in se navadno vračajo npravo pokvarjeni. Ta rana — naša reva in s tem v zvezi sezonsko delavstvo — boli našo Krajino in velik pomenik bi si zaslužili, kdor bi to rano zacelil, če drugače ne, pa da bi bilo naše delavstvo preskrbljeno vsaj v verskem oziru in da ne bi bilo tako na milost in nemilost izročeno delodajalcem. Če dobi razna telovadna društva milijonske podpore, se nam zdi zelo čudno in skrajno nesocialno, če se ne more dobiti podpore, da bi šel z našimi delavci tudi dušni pastir, ki bi dosti krivic — vseh seveda ne — in dosti moralnega blata odstranil. Merodajni, zganite se!

Kamnik

Občni zbor kamniške podružnice SPD je potekel v znamenju sporazuma. Dolgotrajno trenje

med mladimi člani na eni strani in odborom podružnice na drugi, je našlo lep zaključek v izpolnitvi dosedanjega odbora s tremi zastopniki mladih in sicer so bili na obnem zboru izvoljeni na ta mesta gg: Biško Karol, Ulčar France in Vičoda Janko. Upamo, da je na tem obnem zboru, ki je potekel v vprav planinski tovarškem razpoloženju, bil ustvarjen temelj za sporazumno in plononočno delo v naši podružnici, pokazal pa je ta obni zbor tudi, da je planisko društvo ob majhni dobri volji in uvidenosti lahko prijeten dom za vse ljubitelje planin, pa naj bodo sicer katerega-koli naziranja. V prijetno zadoščenje je vsem pravim planincem, da je bil s samim potekom obnega zbora odločno desavuiran tukajšnji dopisnik nekoga lista, ki je v nezadovoljnosti mladine, za vsako ceno hotel najti politične motive. Prepričani smo, da bo izpolnjeni odbor mogel že ob letu pokazati lepe uspehe, saj je sestava odbora taka, da posrečeno združuje iniciativnost in odločnost mlajših — pa premišljenost in izkušnost starejših.

Litija

Ob 30-letnici je priredila šmaraka prosveta akademijo, ki je v vseh ozirih izvrstno izpadla. Dvorana nabit polna, vse točke odlično izvedene, posebno pevake. Telovadni nastop pa je z ozirom na kratek čas skušenj vse navzočeh zadivil. Izvedene so bile vse vaje, ki so jih domači sami izdelali, strumno in brez vsakih napak. — Slavnostni govor je imel prosvetni inšpektor g. prof. Dolenc, v imenu prosvetnega društva pa se je zahvalil vsem živim in mrtvim, ki so s svojim delom in trudom gradili šmarako prosveto, njen predsednik g. dekan Anton Gornik. V znak zahvale za 25 letno neutrudljivo delovanje in dramskem odseku je prejel diplomu častnega članstva Poglajen Franc iz Grbina.

V Gradcu pri Litiji se je obesil posestnik največjega graškega grunta, 45-letni France Pregelj, po domače Grhečev. Bil je tudi kos kmečkega penika-sanjača. Obupno dejanje je storil v duševni zmedenosti. Ob veliki udeležbi pogrebcev je bil pokopan na litijem pokopališču. — Bog mu bodi milostljiv!

Loče pri Poljčanah

Čebelarji tečaj. V nedeljo 23. t. m. ob 9 dopoldne bo pri našem aglinem čebelarju Oluju Nandetu, posestniku sinu, Breg 3, p. Loče pri Poljčanah, čebelarji tečaj za konjski okraj. Predava znani čebelar g. Peter Henrik, up. župnik. Predavanje bo zanimivo in važno! Čebelarji konjskega okraja na plani! Pokažite svoje zanimanje za obilno udeležbo. Zveze so ugodne. Na svidenje!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče novosti: Altmann, Zeit für Gott. Vom Leben und Wirken des dreieinigten Gottes in uns. 214 str., vez. 58 din. — Bitter-Mathias, Heilige Scholle. Bauernpredigten. 235 str., nevez. 42 dinarjev. — Feckes, Die Harmonie des Seins. Ein Blick in das metaphysische Weltgebäude des Thomas von Aquin mittel seiner Seinsstufen. 192 str., vez. 54 din. — Herzog, Herrlichkeit Gottes. Grundgedanken kathol. Frömmigkeit. 270 str., vez. 51 dinarjev. — Höck, Denn Dein ist das Reich. Sieben Rufe in die Zeit. 187 str., vez. 46 din. — Klimesch, Leben die Toten? Sind Verstorbene zurückgekommen? 339 str., nevez. 45 din. — Kösters, Unser Christus-Glaube. Das Heilandsbild der katholischen Theologie. 340 str., vez. 78 din. — Pieper, Traktat über die Klugheit. 98 str., vez. 30 din. — Scharp, Wie die Kirche regiert wird. 88 str., nevez. 32 din. — Vries, Denken und Sein. Ein Aufbau der Erkenntnistheorie. 304 str., vez. 68 din. — Wenner, Kirchliche Eheprozessordnung. 152 str., nevez. 24 din.

Sport

Triletni načrt za olimpijske igre v Tokiu

V okviru športnih predavanj, katere je organiziralo ministristvo za telesno vzgojo naroda za vse tri jugoslovanske radio postaje, je imel načelnik g. inž. M. V. Aračič 20. t. m. zelo zanimivo predavanje pod naslovom »Jugoslavija in olimpijske igre L. 1940 v Tokiu«. Smatramo, da bodo nekatera izvajanja g. načelnika Aračiča zanimala tudi slovenske športne kroge, ki so doslej na vsaki olimpijadi uspešno sodelovali, zato prinašamo nekoliko najvažnejših misli.

V trenutku, ko je v berlinskem olimpijskem stadionu ugasnil ogenj na olimpijskem žrtveniku, smo stopili v novo olimpijsko dobo. Naš pogled smo usmerili proti vzhodu, proti zemlji, ki vedno bolj in bolj privlačuje pozornost vsega sveta. Japonska se ne ponaša samo s svojo slavno zgodovino in kulturo, Japonska ima tudi edinstveno športno tradicijo. Že takrat, ko so se pod sveto goro Olimpop vršile antične olimpijske igre, so poznali in gojili Japonci svoj šport. Med tem, ko nam je antična gimnastika več ali manj poznana, je za evropske športne kroge novost, da so prirejali Japonci velike rokoborske in sabljske tekme za časa Kristusa, to je pred 1900 leti.

Narod, ki obvlada svoje in tuje športe.

Leto športe, katere so gojili Japonci pred davnimi stoletji, gojijo še danes v šolah in športnih klubih. Razen tega pa so Japonci prevzeli tudi moderne olimpijske panoge, kakor smučanje, telovadbo na orodju, moderni petoboj in slično. V kratkem času so pokazali na raznih mednarodnih tekmah tolike uspehe, da so se uvrstili med vodilne športne narode na svetu. Prve olimpijske zmage so si priborili v Amsterdamu in Los Angelesu, v Berlinu pa že skoraj ni bilo vrste športa, kjer ne bi mogli mali žilavi rumenokožci ogroziti premoči nemških in ameriških orjakov. Sprito tolikšnih uspehov ni čudno, da je mednarodni olimpijski odbor počelati japonski narod s tem, da mu je zaupal organizacijo 12. olimpijade.

Se nikoli doslej ni vladalo za olimpijske prireditve tolikšno zanimanje, kakor sedaj, ki pravilja olimpijado povsem svojevrsten narod na Daljnem vzhodu. Športne strokovnjake zanima zlasti vprašanje, kakšne so japonske športne metode, ki so mogle v tako kratkem času dovesti do mednarodnih uspehov. Zanimajo nas stari japonski viteški športi, kakor »kendo«, »sumo« in »judo«, zanima nas japonska športna arhitektura, zanima nas, kako bodo mogli Japonci rešiti najtežje naloge, da bodo prekosili Nemce tudi v stvarih organizacije. Vse to spada med posebne mikavnosti, ki vabijo evropske narode, da se pripravljajo na olimpijske igre, ki se bodo vršile čez tri leta.

Minulo je skoraj že leto dni, odkar smo se vrnili z velikih olimpijskih tekem v Berlinu. Ko smo gledali na nemškem državnem športnem polju najrazličnejše športne prireditve, smo se marsičesa naučili v pogledu športne organizacije in športne veščine. Dasi se naši tekmovalci v težki mednarodni konkurenci niso mogli uveljaviti tako, kakor je naša javnost želela, vendar smo se vrnili iz Berlina v našo drago domovino z najboljšim razpoloženjem za olimpijsko delo v bodočnosti. Najdragocenejša izkušnja, katero smo prinesli s seboj je, da bo potrebno dolgoletno in našteto delo, da bomo morali posebno pozornost posvetiti športni propagandi in izpolnjevanju olimpijskega športnega naraščanja.

Zgodovina modernega olimpiizma ni povsem jasna, da zmagujejo na olimpijskih tekmah le oni narodi, kjer obelijo velike športne organizacije. Dejstvo, da je v nekaterih državah več športnih klubov, kakor je pri nas vseh tekmovalcev skupaj, lahko opravičuje naše tekmovalce, ki se kljub pobjektivnosti niso mogli uvrstiti med olimpijske finaliste, športnim zvezam pa kaže novo nalogo, to je propaganda športa na deželi. Le tedaj, če se bodo naši športni klubi podvojili in potrojili, bo podana možnost, da bomo v veliki masi športno aktivne mladine odkrili one najspodbudnejše talentirane tekmovalce, katere bodo lahko odlični trenerji izpopolnili in usposobili za velike olimpijske borbe.

Triletni načrt za naše udeležbo v Tokiu.

Z dosedanjim prakso, ko se je olimpijska ekipa začela pripravljati za olimpijske tekme šele v zadnjem letu, bo treba prekiniti. Ako hočemo, da se bomo v Tokiu boljše uveljavili kakor smo se v Berlinu, tedaj bo treba prirediti s pripravami že letos. Naslano pa vprašanje, kdo naj se pripravlja za bodočo olimpijado? Po mišljenju strokovnjakov bo velik del onih tekmovalcev, ki so nas zastopali v Berlinu, čez tri leta že izven forme. Zato bo treba skrbeti za olimpijski naraščaj. Po vseh družtvih ter srednjih in visokih šolah bomo morali izbrati čim večje število starejših juniorjev in mlajših seniorjev, od katerih lahko pričakujemo, da bodo čez tri leta »dozorile« za olimpijske tekme. Za vsako panogo posebej bomo morali imeti vsaj dve leti pred olimpijado kakih sto talentiranih olimpijskih kandidatov, da bi lahko napravili velike vranglistične najboljše tekmovalce. Iz teh se bo v skupnih velikih tečajih izbrala drobna četa, mogoče samo 20 do 30 športnikov, ki bodo dosegli ono formo, ki je za olimpijsko tekmovalstvo potrebna. V letu pred olimpijado bomo morali organizirati razne mednarodne tekme in turneje v iznemak, da bi se naši tekmovalci navadili na težko konkurenco in na internacionalno občinstvo. Naglasiti je treba, da

bodo morali biti tekmovalci neprimerno bolj pripravljeni kakor leta 1936, ako bodo hoteli potovati na olimpijado v Tokio.

Naša udeležba v Tokiu pa ne zavisi le od tekmovalcev, temveč tudi od celokupne naše športne javnosti. Nikakor namreč ne moremo pričakovati, da bo dala država sama vsa potrebna sredstva za potovanje naše ekipe na Japonsko. V tem oziru je potrebna pomoč privatne inicijative. Olimpijski dnevi, katere namerava ministristvo za telesno vzgojo prirediti vsako leto kot dan nabiralne akcije za olimpijado v Tokiu, bodo nekak plebiscit, ali smo za olimpijado zrel ali ne!

Ljubljana ali Concordia

Odločilno tekmo za obstanek v ligi sodi najboljši italijanski sodnik g. Matteo iz Turina

Izgleda, da je proti koncu liginega tekmovalstva nastopila doba, ko bodo nekateri udeleženci poklanjali točke svojim prijateljem v fingiranih borbah.

Ne smemo pozabiti, da so tudi ligaški klubi razdeljeni v dve skupini: ena z BSKom na čelu, drugo pa vodi belgrajska Jugoslavija, katero podpirajo zagrebški klubi. Če vse to vpoštevamo, potem nam bo razumljivo, kako je moglo priti do ležerne in indolentne igre Jugoslavijinega moštva proti Concordiji.

Da bo komedija bolj popolna, so drago plačali nemškega sodnika Finka iz Frankfurta, ki je moral priznati smešne gole, katere so igralci zbijali v lastno mrežo.

Vse kaže, da je namera opozicije iztisniti po možnosti Ljubljano iz lige. Sreča v nesreči je ta, da igra naš zastopnik obe tekmi na lastnem igrišču, in da je vodstvo vse eventuelnosti že vnaprej predvidelo. Odklonilo je tudi nemškega sodnika g. Finka, katerega je zahtevala Concordia na svoje stroške.

Eno je sigurno, da bodo naši fantje sami odločevali o usodi slovenskega predstavništva, ker se moštvo tega popolnoma zaveda. Naš ligaš se je temeljito pripravil na nedeljsko srečanje. Z veliko poštvalnostjo in silno energijo se bodo fantje zagnali v odločilno borbo, da prekrizajo račune naših prijateljev. Apelirajo pa na slovensko športno občinstvo, da jih s pravilnim podžiganjem podpore v borbi za obstanek. Z združenimi močmi se nam bo sigurno posrečilo doseči uspeh, kateri bo dostojen odgovor vsem onim, ki nas hočejo na nešportni način izrinuti iz lige.

Pred zmago

Olimpijski stadion je hrumele. Neštete množice so besnele in pozivale nemške waterpoliste, da zmagajo in pribore s tem novo zlato kolajno za čast domovine. Stari borci, sloviti iz prejšnjih olimpijad, filmski igralci, državniki, ljudstvo, vse, prav vse navdušuje svoje ljubljence.

Velika borba se je vodila v bazenu med Madžari in Nemci. Prvi polčas je končal neodločeno. V zraku visi napetost, množice so zadržavale sapo. Neodločeno. Zopet v vodo. Borba, borba, hrum, živig pištalke, aplavz. V vodi pa so se mirno z največjo disciplino borili športniki dveh narodov. Poslednji živig — neodločeno. Velika borba je pri kraju. Madžari so postali svetovni prvaki. Nemci pa so igrali z njimi neodločeno in jim je samo malo slabša razlika golov prinesli drugo mesto.

Madžari objemajo svoje tekmovalce, vsi jim čestitajo. Nemci hvalijo svoje fante in jih vodijo v oblačilnice. Toda kljub odlični igri obeh moštev, klub kolosalni izvežbanosti vseh štirinajstih ljudi, sta se vendar odločila dva in sicer Madžar Hallasy in Nemec Gunst. Dve narodnosti, dva sveta, vendar enaka po igri, enaka po sistemu.

In ko bomo dne 27. t. m. gledali v Ljubljani nemški klub »Wasserfreunde Hannover«, bomo med moštvom opazili plečatega, izredno dobrodušnega tekmovalca, junaka nemškega waterpolo moštva, enega najpopularnejših športnikov na svetu sploh — Fritzta Gunsta.

Lahkoatletske prireditve

SK Planina

priredi svoj propagandni juniorski lahkoatletski miting po dolžnosti dne 6. unija t. l. ob 9. uri dopoldne na Stadionu ob Dunajski cesti. Ta miting velja za atletne Planine in Lirije obenem za juniorski dvoboj.

SK Celje

priredi propagandni lahkoatletski miting v Celju na Glaziji dne 30. maja ob 9. dopoldne.

SK Železničar Maribor

pa priredi propagandni lahkoatletski medklubski miting za seniorje in juniorje vseh razredov v nedeljo dne 30. maja ob 9 dopoldne na svojem igrišču ob Tržaški cesti.

Podobne razpise vseh navedenih mitingov priobčimo kasneje.

Mariborski šport

V petek in soboto popoldne se odigra na igriščih ISSK Maribor državno prvenstvo damskih ekip Maribora in Rapida, ki je bilo prvotno odpovedano. Za Maribor nastopata ga. Voglar in ga. Babac, dočim bo Rapid poslal v borbo gđc. Lirzer in gđc. Čučič.

Gospodje Rapida igrajo prihodnjo nedeljo v Mariboru proti celjskemu prvaku Atletik SK, ki je porazil SK Celje 5 : 0.

V nedeljo se odigra na Stadionu finalna prvenstvena tekma med Železničarji in SK Celje, v predtekmi ob 14. uri nastopita rezervni moštvi.

ISSK Maribor pa gostuje v Celju, kjer odigra prijateljsko tekmo z SK Olimpijo.

Mednarodni damski lahkoatletski miting pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kraljice Marije priredi belgrajska podzveza ženskih športov s sodelovanjem šport. kluba Jugoslavija v dneh 19. in 20. junija t. l. v Belgradu. Tekmuje se v tekih na 100, 80, 80 zapreke, 60+80+100+200, 200, 4+100; v metih: kroglice, diska, kopja; v skokih: v višino in v daljavo; z zal., v daljavo z zal. Tekmuje se po pravilih IJAZ-e in s privojenjem Jugosl. zveze ženskih športov.

Medklubske kolesarske dirke

Kolesarsko društvo »Ljubljana«. Dobruhje pri Ljubljani razpisuje za nedeljo dne 31. t. m. medklubske koles. dirke na progi Ljubljana-Trebnje in obratno za glavno in juniorsko skupino s startom in ciljem pred restavracijo »Jelačin«. Dolžina ceste. Start glavne skupine točno ob 14. km 100.

Start juniorske skupine točno ob 14.30, km 60. Splošna določila.

Vsi se po Pravidniku kol. Zveze kr. Jugoslavije. Pravilo starto imajo vsi v fignirani vozali v Kol. Zvezi kr. Jugoslavije za leto 1937.

Vsak vozač vozi na lastno odgovornost in se mora strogo držati cestno-policijskih predpisov. Kolesa morajo biti s ozirom na nevarno progo opremljena z dobrih zavorami in zvonomem.

Val vozač se morajo javiti točno ob 13.30 vodstvu dirke v gostilni Jelačin. Event. protesti se morajo vložiti najkasneje 15 minut po izvršeni dirki pri vodstvu dirke s takso Din 30, ki se v primeru ugotovitve poverne, v nasprotnem slučaju pa zapade v korist prireditelja.

Graneljska taksa za hrbrno številko znaša Din 10, ki se povrne dirkaču ob povrnitvi številke. Prijavnina znaša Din 10, ki se plača pri prijavi.

Trbovlje

»Svetohlinstvo«? Minuli teden je bil tudi v Trbovljah protituberkulozni teden s predavanji in zbori. V Delavski politiki je napisal »F. P.« članek o protituberkuloznem delu, v katerem zdravnik in predsednik teh protijetičnih zborov grdo sumiči, kakor da je vse njih delovanje le svetohlinstvo. Protijetične ustanove in njih predstavniki res samo predavajo, svetujejo, zdravijo in delijo podpore, kolikor jim je v danih razmerah mogoče. Če pa kljub dobremu namenu vse jetike ne zatrejo, dasi so storili, kar so mogli, pa je najgripe jih radi njih dela še po časopisih blatiti in jim očitati svetohlinstvo. Kaj pa je F. P. storil za pomoč jetičnim? Mogoče na občini, kjer ima glavno besedo? Dosedaj še nismo slišali ničesar, da bi občina kaj odločilnega storila. F. P. nasvetuje zdravstva stanovanja, ki jih naj gradi občina in drugi. V občinski stanovanjski koloniji pa imajo tudi jetične družine z 10—14 člani na razpolago sobo 16 m² in sedaj gradijo zopet tako majhna stanovanja. Tukaj naj F. P. kaj boljšega ukrene. Našim zastopnikom na občini kar na vsem lepem podtakne očitek, da so proti zidanju stanovanjskih hiš. Z neresnim si pomagati ni lepo. Če so pa naši na občini predlagali večjo akcijo za zidanje stanovanjskih hiš potem brezobzestnega posojila, ne pa na bančne obresti, kakor ja predlagal g. Pliberšek, bodo to lahko zagovarjali pred volilci, posebno pred davkoplačevalci. Takšen način boja socializem v Delavski politiki ne bo prinesel ne časti ne uspehov.

Spremembe avtobusnih voženj vsled novega voznega reda na železnicah nastopijo v soboto 22. maja. Posebej bo avto vozil k vlakom proti Ljubljani ob 7.20 in k onemu proti Zidanemu mostu ob 8.30. Opoldne bo vozil tudi malo prej in sicer ob 11.30 in 14.20. Izpred resavracije na Vodah pelje 10 minut pozneje. K ostalim vlakom kakor dosedaj.

Vransko

Tujsko-prometno društvo, ki je bilo pred kratkim ustanovljeno tudi pri nas, je takoj začelo z živahnim delovanjem. Nedavno je društvo imelo prvo sejo, kjer se je v glavnih potezih izdelal načrt za čim uspešnejše delo. Končan je že popis sob, ki bi prišle v poštev za letoviščarje. Pokazalo se je, da bo tujcem na razpolago 45 lepih, snažnih in sončnih sob s 58 posteljami pri tukajšnjih gostilničarjih in zasebnikih po zelo zmernih cenah. Na pobudo društva se je na pristojnem mestu takoj zaprosilo, da se uvrsti Vransko v vrsto letoviščarskih krajev in tako obiskovalcem zagotovi ugodnost polovične voznine na drž. železnicah. Nadalje je bilo ukrenjeno vse potrebno, da se bo čimprej uredilo tudi lepo kopališče na Ilovici blizu trga, kar bo vsekakor zelo ugodno in privlačno. Društvo bo tudi poskrbelo, da se bodo popravila pešpota in uredila šetališča ter se na raznih primernih mestih namestile klopi. Ker ima Vransko izredno lepo okolico in krasne izletne točke, o katerih bomo v kratkem obširneje poročali, društvo upravičeno upa, da se mu bo posrečilo privabiti lepo število tujcev, ki jih je že dozdaj bilo v poletnih mesecih veliko. Vsak, ki je bil enkrat na Vranskem, pride brez dvoma še drugič in potem večkrat. S svojim plemenitim delom pa bo društvo tudi pomagalo dvigniti gmotno stanje tukajšnjega prebivalstva. Zato pa naj prebivalstvo tujsko-prometno društvo po svojih močeh podpre in mu gre v vseh ozirih na roko.

Fram

Nesreča. Na binkošno soboto je zadela huda nesreča framskega 67 let starega mizarja gosp. F. Visočnika. Pri hoji se je spodtaknil in si pri padcu zlomil nogo. Prvo pomoč mu je nudil domači zdravnik dr. Kralj, nakar so ponesrečenca odpeljali v mariborsko bolnišnico.

Dopisniku »Mariborskega Večernika« svetujemo, da se z enako vno mo kakor za električno za drugo, zavzame tudi za resnično ljubeznost in opusti potvarjanje naših dopisov. Naj si ponovno prečita naš dopis z dne 8. maja t. l. in se bo prepričal, da se je v svojem obregovanju nanj dne 15. maja kar dvakrat zlagal. Nismo pisali, da ima naš organist samo 135 Din mesečne plače, temveč smo trdili, da je za ves prošli meec toliko prejel. Tudi ni res, da so Framčani zvedeli šele iz našega dopisa, kolikšno plačo prejema organist, kajti župnik je točno teden dni pred objavo našega dopisa javno vsem faranom v cerkvi z lece objavil točne številke o organistovih dohodkih v zadnjih 3 mesecih. Docela bedasto je zato sklicevanje dopisnika v »Večerniku«, češ kdo ima sedaj prav ali g. župnik ali dopisnik ljubljanskega dnevnika! Kar pa se tiče vodstva v električni zadrugi, ne gojimo nikakih posebnih skomin; pač pa naj bodo naši nasprotniki uverjeni, da bi bila slika gospodarskega stanja v zadrugi dokaj lepša, če bi se nam prva leta po ustanovitvi nudila možnost soodločanja v njej.

Jesenice

Proslava majske deklaracije. V Krekovem domu pripravljajo lep epored za proslavo majske deklaracije. Na delu so zopet naši stari organizatorji, ki so ponosni na večere, ko je med njimi govoril Jan. Ev. Krek. Pripravljalnemu odboru načeluje poznani organizator g. Klinar.

Pregled zobovja. Prihodnje tedne bo po jesenskih šolah pregled zob. Jeseniški kot veliko skrb za zobozdravstvo, kar se vidi tudi iz okladov nameštenskih organizacij, ki v to svrhu veliko žrtvujejo. Morda bomo prišli kdaj celo do popolnega zdravlja v dolini, da se bo vsa jeseniška kotlina zdravo in veselo nasmejala z vrsto belih lepih zob svojih prebivalcev. Pregled bo vršil zobozdravnik in opozarjal na napake na zobovjih, ki se dajo popraviti pravočasno.

Vojnik

»Slehernike«. Že ves teden pripravljajo pred portalom farne cerkve za »Slehernike«, ki ga priredijo naši igralci v soboto in nedeljo, obakrat ob 8 zvečer. Med farani je veliko zanimanja za prireditev na prostem, ki bo za naš kraj novost.

Čudna uniforma. Na binkoštni ponedeljek smo v našem trgu opazili nekega gospoda v nepoznani uniformi. Ponosni sprehajalec je bil čudno, čudno podoben kakemu hilerjevskemu soldatu.

»Kritikac«. Neki trgovski vodja Kmečkih fantov in deklet se je po dolgem premišljanju hudo razjezil v »Novi dobic na naš zadnji odgovor. Da končno razpravljanje s tem neumornim kritikom vseh kulturnih prizadevanj pri nas, povemo samo še to: z ugotovitvami v »Slovenec« so se strinjali celo njegovi idejni sorodniki. Mislimo, da je to dovolj močan dokaz, da so v Vojniku še ljudje, ki vedo, da prosveta ni navadna kramarija.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 22. maja: 12.00 Druga za drugo plošča hiti v pisano vrsto veselih stvari — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Druga za drugo plošča hiti v pisano vrsto veselih stvari — 14.00 Vreme — 18.00 Za delopust (igra Rad. ork.) — 18.40 Gorské železnice (g. dr. Šarabon Vinko) — 19.30 Nac. ura: Tisk in šport (Dušan Sasapinovič) Zgb — 19.00 Pregled sporeda — 20.00 O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Ti preštantni kebrri... Pisan večer, prirejen po zamisli g. Marjana Tratarja. Sodelujejo: Kvintet Hmitadra, Fantje na vasi in člani rad. igr. družine, vodi g. J. Voglar — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za vesel konec (Rad. ork.).

Drugi programi

Sobota, 22. maja, Belgrad: 19.50 Operne arije — 20.30 Srbski večer — 22.20 Prenos konc. iz restavracije — Zagreb: 20 Operetni p. enos — Dunaj: 19.25 Gospod župan, spevoigra — 21.45 Straussove sonate — 22.20 Pasiljon, delni prenos iz Florencia — Praga: 19.15 Pesmi, iz Brna — 19.50 Operetni večer — 21.55 Plošče 22.35 Jazz — Varšava: 19.30 Pester konc. — 21. Kom. gl. — 21.35 Zborovni konc. — Berlin: 20.40 Monakovo — Vratilava: 20.10 Pester večer — Frankfurt: 20.10 Pester večer — Hamburg: 20.10 Pester zab. večer — Köln: 20.10 Pester večer — Königsberg: 20.10 Pester sobotni večer — Stuttgart: 20.10 Pester spored

V nedeljo otvoritev vrta pri »Tičku na Gričku«

Nudimo dobra vina: belo, cviček, črnino; pivo; mrzla in topla jedila. Sprejemajo se tudi abonenti na hrano. Na razpolago salon za družabne večere, kosila, svatbe, po naročilu. — Krasen vrt za vrtno veselice; prostor za balinanje. — Lep sprehod čez Grad k »Tičku na Gričku« na lep, zračen vrt.

Prisilna dražba hiše v Ljubljani

Poljanska cesta 12, in odnosnih stavbišče vse vpis. v zemlj. knj. št. 40. k. o. Poljansko predmestje in št. 278. k. o. Poljansko predmestje v Ljubljani se bo vršila dne 29. maja 1937 ob 11. uri dopoldne pri sreskem sodišču v Ljubljani odd. E Va soba št. 16. Dražbeni pogoji na vpogled pri sreskem sodišču v Ljubljani E Va J 393/35—47.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; šentlivanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonske 3 mm visoka peltina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

* KINO * UNION

Največji originalni španski pevski film s operno pevko IMPERIA ARGENTINA

Španska kraljica

Veledim iz življenja ruske carice Elizabete

Čarčin ljubljenc

Olga Čehova Willy Eichberger
Adela Sandrock

SLOGA

Največja pomorska pustolovščina

Upor na brodu Bounty

Charles Langton, Clark Gable, Franchot Tone
(v nemškem jeziku)

Radi izredne dolžine filma predstave ob 16, 18.30 in 21. uri.

Predstave danes, razen v Slogi ob 16, 19-15 in 21-15 uri

Službo dobe

Dve vezilji

za vezenje v zlatu in »Nadelmalerei«, perfektni, sprejme takoj Nikola Ivkovič, Novi Sad. (b)

Prodajalka

ki je vajena tudi gostilne, pridna in poštena — dobi službo. Nastop takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 925. (b)

Prodajalka

povsod uporabno, pridno in pošteno, dobro moč — sprejme takoj trg. z meš. blagom na Gorenjskem. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 8021.

Denarni zavod

sprejme mlajšega uradnika z bančno prakso, in pripravnika s trgovsko izobrazbo. Ponudbe s prepisom sprave in pripočili v upr. »Slovenca« pod »Lepa prihodnost« št. 8090. (b)

Denar

Posojilo

v hranilnih knjižnicah Kreditne banke ljubljanske do 50.000 Din iščem proti vknjižbi na vrednost 400 tisoč dinarjev. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Hipoteka« št. 8106. (d)

Hranilne vloge

raznih denarnih zavodov vnovčuje, delnice in vrednostne papirje nakup in prodajo izposluje najbolje proti gotovini takoj koncesionirana trdka AL. PLANINSEK, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I., telefon 35-10. (d)

Vpeljano trgovino prodam na Glavnem trgu. Plauca, Maribor. (1)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Bohoričeva 3 Telefon 20-59

Auto-motor

Motorno kolo »Ariel«

550 ccm, dobro ohranjeno, napredaj. Vehar, Log 61, Brezovica. (1)

Vnajem

ODDAJO:

Trgovski lokal

z vso opremo, na deželi, oddaljen 4—5 km od drugih trgovin, dam s 1. Julijem v najem. — Mihael Lah, Malavas 2, p. Dobrič pri Trebnjem. (n)

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Kre' av trg 10, tel. 37-52.

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40

vam vnovči

V LOGE

vseh denarnih zavodov najboljša. — Obrnite se le na naš zavod, ker vam po potrebi tudi vnaprej pošljemo gotovino. — Za odgovor priložiti za Din 2.— znamk.

Prodamo

Mnogo ceneje

in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri Presker, Sv. Petra c. 14.

»Joghurt«

je odlično osvežujoče sredstvo, pripravljajo ga iz prave bolgarske kulture (Bacterium Bulgaricum); Gorenjske mlekar. zadruge, Naklo-Ljubljana, Maistrova 10, telef. 24-46

Posvetva

Smrekogozdno graščino 220 oravov, sečneje 35.000 m³, blizu postaje, napredaj za 2.200.000 Din. — Maribor, poštni predal 81.

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobna stanovanja

s pritliklami, v viliški četrti, oddam s 1. junijem 1937. Vprašati: dr. Kleser Karel, odvetnik, Maribor, Aleksandrova c.

SOBE

ODDAJO:

Prazno sobo

parketirano, s posebnim vhodom, v centru, oddam takoj ali 1. junija boljšemu gospodu ali gospodičini, ev. z zajtrkom. Zajec, Sv. Petra cesta 14. (6)

Objave

Avtobus

na prosti Bled-Jezero kolodvor, prične obratovati 12. junija in ne 22. maja, kot je bilo pomotoma objavljeno. (o)

ZA ŠPORT

Nabrbniki, telovadne majice, skavtske srajce, dokolenice, aluminijaste garniture, palice, termos steklenice

najceneje

pri Petelinc, Ljubljana

ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Štev. 1760-37.

Razpis

Občina Dobrna, okraj Celje, razpisuje pragmatično mesto občinskega delovodje-pripravnika.

Minimalna šolska kvalifikacija: popolna srednja šola z zaključnim izpitom ali nje enačka srednja strokovna šola. Plača mesečno bruto 1000 Din. Varščina 10.000 Din.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene s listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih, je vložiti v roku 15 dni po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri podpisani občini. Opozarjajo se zainteresirani, naj nikar ne vlagajo prošnji, ako nimajo predpisane kavičje.

Občina Dobrna pri Celju, dne 18. maja 1937.

+

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da nam je naš preljudi soprog, oče, brat in svak, gospod

Ivan Klančnik

mizarski mojster in posestnik

v 53. letu starosti, po kratki in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 22. V. iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče na Pobrežju. Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 24. maja ob 7 zjutraj v magdalenski župni cerkvi.

Maribor, Slov. Konjice, Rače, dne 21. maja 1937.

Zalujocha družina in sorodstvo.

Rudolf Timmermans:

51

Junaki iz Alcázarja

Sovražnik prodira dalje!

Tedaj začno branilci streljati. Guardia civil, ki stoji v prvem nadstropju vzhodnega krila, je opazila prodiranje rdečih v drugem delu trdnjave. Takoj spremenijo smer svoje fronte od vzhoda proti zahodu in začno sovražnika, ki je na oni strani dvorišča v isti višini ko oni, na vso moč obstreljevati.

Borba besno divja sem in tja. Nasprotnika, skrita za ruševinami, streljata drug na drugega le na trideset metrov razdalje. Po grozotnem, naglem taktu šklopotajo strelja na te in one protivnike.

To je boj na življenje in smrt!

Tu se bo odločila bitka!

Na obeh straneh so ranjenci. Napadalci spravljajo svoje ranjence na varno. A sovražnik ne dobiva nobenih ojačenj več. Zunaj, pred ruševinami, stojte rdeči miličniki, ki se pa ne upajo navzgor.

Tudi za južnovzhodnega vogala dvorišča obstreljujejo napadalce.

Spodaj na dvorišču stoji polkovnik Moscardó. Mirno, preudarno in smelo vodi bitko.

Več majhnih lestev urno zvežejo, da nastane velika lestev, ki sega do višine prvega nadstropja. Dvajset mož zdrvi čez dvorišče, da pobere ranjence. Lestvo vzamejo s seboj. Poročnik Oliveros jim sledi z nekaj častniki. Vsi držijo pištolo v eni in ročno granato v drugi roki.

Streljanje guardie de asalto, ki je vdrla v Alcázar, ponehava bolj in bolj. Njih izgube so velike, a pomoči ne dobe nobene. To bomo število more komaj, komaj še obstajati.

Od severne strani spleza na ruševine neki stotnik guardie de asalto. Zdaj stoji na vrhu, ondi, kjer vihra rdeča zastava. S pištolo v dvignjeni roki zakliče nizdol po ruševinah rdečim miličnikom, ki so ostali spodaj:

»Cobardes, seguirme!«

»Strahopetci, za menoj!«

A strahopetci ne gredo za junakom! V toči krogel Alcázarjevih branilcev se zadet zgrudi na tla.

Ko poročnik Oliveros in drugi častniki drevijo po prislonski lestvi navzgor in stopijo skozi luknjo v prvo nadstropje, ne najdejo nobenega nasprotnika več, le nekaj krvavih čepic guardie de asalto dobijo in pa rdečo zastavo, ki samotno vihra na razvalinah.

Sovražnik je izgnan iz Alcázarja in odbit s severnega pročelja. Isto je na obeh drugih točkah naskoka.

Množice, ki so prihrumele na zahodno stran, so z obstreljevanjem z boka, ki besni nanje iz »Simplonskega predora«, tako decimirane, da so opustile napad in se umaknile. Tudi na jugovzhodu, kamor je sovražnik postavil tank, da bi naskočil poveljniško poslopje in bi odtod razvil svojo fronto, ne morejo rdeči niti za korak naprej.

Bitka za Alcázar dne 18. septembra je za rdečo oblegovalce izgubljena, navzlic mogočnim minama, navzlic orjaškemu številu za napad pripravljenih ljudi, navzlic vsem izgubam, ki so jih branilci utrpeli.

V trdnjavi pa je tega dne zaživelo novo človeško bitje: dete se je rodilo.

Umik z zunanjih postojank.

Dne 20. septembra začne navsezgodaj spet močno bruhati topovski ogenj, predvsem s Campamenta na zahodno steno Alcázarja in na esplanado.

Potem pa se pojavijo iznova sovražnikovi naskoki. Toda po hudi pripravi z obstreljevanjem naskoči sovražnik zaman gubierno militar. Vse njegovo prizadevanje spodleti spričo junaškega odpora in požrtvovalnega boja ondi nameščenih vojakov, ki proizvajajo zares prave pravcate čine junaštva.

Bernardo, ki streže svoji strojni puški in ki ga obletavajo krogel, iznenada začuti skelečo bolečino v desni nogi. z bežnim pogledom se prepriča, da je ranjen; brčkone ga je zadel izstrelak, ki je počez padel tik njega. Ne da bi strojno puško izpustil iz rok, si strga pas s telesa in z njim obveže nogo, da bi jo pretisnil, zakaj kri mu kar lije iz rane. Potem zbere vse svoje moči, stisne zobe in z zagrizeno, besno odločnostjo strelja dalje. Tako vzdri ves naskok sovražnika in njegova mrtvaška raglja kosi in seka prav v rdečo vrsto. Uro dolgo se bije navzlic temu, da je ranjen; potem ga nadomesti drug vojak.

Pablo, štirinajstletni mladič, se spet izkaže, da je zvest pomočnik. Esplanada je vsa v hudem ognju sovražnih topov. Donašalec jedil je nemogoče priti čez esplanado na ta konec. Posadka gubierna militar mora skoraj ves dan brez hrane vzdržati. Edino, kar je še od male zaloge ostalo za slehernega moža, je kosček trde klobase in ta kosček ni niti za prst dolg. Toda najhujša je žeja. Pa nobene vode! A tu je Pablo, mali vojaček, ki se ne bje ko drugi, ki pa more prav tako opravljati važne posle, ki teka sem in tja in prinaša vodo.

Celoletna naročnina na: Lepotono in Lindsko knjižnico 1 vezanah knjig mesečno Din 23.— Zbirko domačih pisateljev 3 vezane knjige mesečno Din 11.— Zbirko mladinskih spisov 4 vezane knjige mesečno Din 9.— JUGOSLOVANSKA KNJIŽARNA